

ΕΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ 15 Μαρτίου 1869.

ΕΤΟΣ Α΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ΄.

ΟΙ ΕΝ ΡΩΜΗ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ.

Αἱ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων καθιερωθεῖσαι πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν ἑορταὶ δὲν ἐπανηγουρίζοντο μόνον εἰς τοὺς ναοὺς τοὺς πρὸς τοῦτο καθιερωμένους· δημόσιοι διασκεδάσεις, διαρκοῦσαι συχνάκις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐλάμβανον χώραν εἰς εὐρύχωρα μέρη, ἅτινα ὠνομάσθησαν αἰπποδρομίαι καὶ «στᾶδια» ἐν Ἑλλάδι, καὶ Circus ἐν Ῥώμῃ.

Ταρκύνιος ὁ πρεσβύτερος ἰδρύσατο τὸ πρῶτον στάδιον εἰς τὴν κοιλάδα τὴν εὐρισκομένην μεταξὺ τῶν ὄρεων Ἀθεντίου καὶ Παλατίνου. Ἦτο ἀπλοῦν ξύλινον οἰκοδόμημα, ἔχον τέσσαρας σειρὰς βαθμίδων, τεθειμένων ἐν εἰδει ἀμφιθεάτρου ἐντὸς περιβόλου ὠοειδοῦς.

Μετὰ τινὰς λιτανείας καὶ θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς, τὸ στάδιον κατελείφθη εἰς τοὺς μαχητὰς, εἰς τοὺς δισκοβόλους, εἰς τοὺς δρομεῖς, εἰς τοὺς μονομάχους, καὶ εἰς τοὺς θηριομάχους.

ὑπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Ταρκυνίου ἡ Ῥώμη εἶχε πλέον τῶν δέκα πέντε σταδίων, ὡκοδομημένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς κολλοσσαία μεγέθη, καὶ κεκοσμημένων δι' ἐκτάκτου μεγαλοπρεπείας. Τὰ κυριώτερα ἦσαν, τὸ μέγα στάδιον τοῦ Ταρκυνίου, δυνάμενον νὰ περιλάβῃ δέκα πέντε μέχρις εἰκοσι χιλιάδων θεατῶν, τὰ Στάδια τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Φλαμινίου, τοῦ Ἐλεγαβάλου, τοῦ Καρακάλλα, τοῦ Καστρένη, τοῦ Δομιτίου, τοῦ Φλώρου, τοῦ Ἐντίμου, τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, τοῦ Νέρωνος, τοῦ Σαλουστίου καὶ τὸ θέατρον Κολοσσαίον, τὸ μεγαλύτερον πάντων, οὗτινος ἡ οἰκοδομὴ ἤρχισε, ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Οὐε-

σπεσιανού, ἐκ τοῦ κατὰ τῆς Ἰουδαίας πολέμου καὶ ἐπεραιώθη ὑπὸ τοῦ Τίτου. Τὸ ἀληθές του ὄνομα ἦτο ἀμφιθέατρον Φλαβιανόν, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς φυλῆς τοῦ Οὐεσπεσιανού.

Ὅπως τὰ νεώτερα θέατρα, ἦσαν καὶ τὰ στάδια ταῦτα ὠκοδομημένα· αἱ διαστάσεις καὶ ὁ στολισμὸς μόνον διέφερον. Ἦσαν σχήματος ἑλλειπτικοῦ· αἱ δύο πλάγαι ὄψεις του καὶ μία τῶν κυκλοειδῶν πλευρῶν του, ἦτις τὰς συνήθως, ἐχρησίμευον ὡς ἔρεισμα εἰς τὰς ἀμφιθεατρικῶς θεθειμένους βαθμίδας· ἡ τετάρτη, ἦτις ἐσχημάτιζε τὸ βάθος τοῦ σταδίου, συνέκειτο ἐκ στοῶν πεφραγμένων διὰ κιγκλίδων καὶ ἠριθμημένων ὑπὸ τὰς ἀψίδας τῶν στοῶν τούτων ἀνεμένον τὸ σημείον τῆς ἀναχωρήσεως τὰ τέθριππα. Προσέτι ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς κιγκλιδωτοὺς θόλους ὄρων αἱ τίγρεις καὶ οἱ λέοντες κατὰ τῶν θηριομάχων ἢ τῶν χριστιανῶν. Μακρὸς τοῦχος, νήσσα (spina) λεγόμενος, τεσσάρων μέτρων πάχους καὶ δύο μέτρων ὕψους, διήρει τὸ στάδιον εἰς δύο μέρη ἴσα· ἠνήσσα ὑψοῦτο εἰς τὸ στάδιον τοῦ Καρακάλλα, ἐν τῶν τῶν ὠραιότερων διὰ τὰς ἀναλογίας του, εἰς 150 μέτρα, καὶ εἰς 58 μέτρα ἡ θριαμβευτικὴ θύρα, ἦτις ἐβλεπεν εἰς τὰ ἐκτὸς. Τὸ στάδιον ἦτο μήκους 432 μέτρων εἰς τὸ μεγαλύτερον μῆκος του καὶ 70 μέτρων πλάτους· τὰ ὄρια τοῦ σταδίου ἦσαν τοποθετημένα εἰς τὰ ἄκρα τῆς νήσσης (spinae) εἰς ἀπόστασιν περίπου τριῶν μέτρων. Πέριξ τῶν ὀρίων τούτων οἱ ὀδηγοὶ τῶν ἀρμάτων ὤφειλον ἐπτάκις νὰ περιστραφῶσι διὰ νὰ λάβωσι τὸ βραβεῖον.

Εἶναι εὐκόλον νὰ ἐννοήσῃ τις τὰς δυσχερείας καὶ τοὺς κινδύνους τῶν κινήσεων τούτων ὡς ἐκ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς διατάξεως τοῦ ἵπποδρομίου. Τὰ ἡνία τῶν ἀρμάτων, ἡ ἐπισώρευσις τῶν ἠνιόχων καὶ τῶν πληγωμένων ἢ φονευμένων ἵππων, καθίστων πολλάκις τοὺς διαδρόμους τούτους ἀδιαβάτους· ἀλλ' ἐκεῖ τότε ἐπεδεικνύετο ἡ ἐπιδεξιότης τῶν τελευταίων δρομέων, τῶν ὁποίων οἱ δρόμοι ἐχάραττον αὐλακα ἐρυθροῦν ἐπὶ τῆς ἄμμου τοῦ σταδίου.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσσης (spinae) ὑψοῦτο μικρὸς ναὸς, ἢ ὀβελίσκος τις ἀφιερωμένος εἰς τὸν ἥλιον, καὶ ἀγάλματα τοῦ ἐφίππου Ποσειδῶνος, τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκου,

τῆς Συβίλης, τῆς Τύχης καὶ τῆς Νίκης. Τὸ στάδιον, ἐξ ἄμμου λεπτῆς καὶ ἐνίοτε ἐστολισμένης διὰ κόνεως ἐκ κινναβάρως καὶ διὰ τέφρας πρασίνου, δὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς χωρισμένον τῶν θεατῶν ἢ διὰ κιγκλίδος σιδεράς, θεθειμένης εἰς τὴν βᾶσιν τῆς πρώτης ἐσωτερικῆς βαθμίδος· ἀλλὰ τὰ μακρὰ πηδήματα τῶν Τίγρων καὶ αἱ ἀπελπιστικαὶ προσπάθειαι τῶν Ἐλεφάντων, οἵτινες προσεπάθουν νὰ τὴν ἀποσπάσωσι, κατέπεισαν τὸν Καίσαρα νὰ ἀνοίξῃ τάφρον δέκα ποδῶν βάθους καὶ πλάτους, ἢ ἐπλήρουν ὕδατος πριν οἱ θεαταὶ εἰσέλθωσι.

Ἐν τούτοις ἡ τάφρος δὲν ὑπῆρχεν εἰς ὅλα τὰ Ῥωμαϊκὰ θέατρα· τὸ στάδιον τινῶν ἦτο ὠκοδομημένον εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ μετασχηματισθῇ εἰς λεκάνην εὐρείαν διὰ ναυμαχίας· τοῦτο ἦτο ἐξαιρέσις. Δὲν θὰ φέρω ὡς παράδειγμα τὸ θέατρον τοῦ Φλαμίνου, ἐνθα ὁ Αὐγουστος ἔδωκε μάχην κροκοδείλων, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ἔδειξε τοὺς κροκοδείλους, οὓς ἔφερον ἐκ τῆς Θηβαΐδος.

Ἐξ ὅλων τῶν Ῥωμαϊκῶν θεάτρων τὸ Κολοσσαῖον εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὠκοδομήθη μὲ τὰς καταπληκτικωτέρας ἀναλογίας καὶ τὰ ἐρείπειά του ἔμειναν ὡς αἰώνιον μνημεῖον τῆς ἰσχύος τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

Σχήματος ὠσειδοῦς ἔχει περιφέρειαν 547 μέτρων ἢ ἐξωτερικὴ του ὄψις ὕψους 52 μέτρων εἶναι ἐσχηματισμένη διὰ τεσσάρων κιονίσκων θεθειμένων ἐπ' ἀλλήλων, ῥυθμοῦ Δωρικοῦ, Ἰωνικοῦ καὶ Κορινθιακοῦ· 80 κίονες μαρμάρειοι ἐβάσταζον τὴν ἀνωτέραν στοῶν. Τὸ στάδιον, μήκους 85 μέτρων καὶ πλάτους 60, ἠδύνατο νὰ μετασχηματισθῇ εἰς λεκάνην διὰ τὰς ναυμαχίας καὶ τὰς μάχας τῶν κροκοδείλων καὶ ἵπποτάμων. Ἐνενηκοντα χιλιάδες θεατῶν εὐρίσκον θέσιν ἐπὶ τῶν βαθμίδων· αἱ πύλαι καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ πύργοι ἦσαν τοσοῦτον εὐρεῖαι, ὥστε μία ὥρα ἤρκει διὰ τὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδὸν τοῦ ἀμῆνους τούτου τῶν θεατῶν.

Ἐπερμεγέθης σκηνή, ἐκτεινομένη τῇ βοήθειᾳ σχοινίων καὶ ἰσθῶν, ἐξησφάλιζε τοῦ ἠελίου καὶ τῆς βροχῆς τοὺς θεατὰς καὶ τοὺς δραματούργους τῶν αἱματηρῶν τούτων θεαμάτων.

Ὁ αὐτοκράτωρ κατεῖχε ἐν τῷ θεάτρῳ θέσιν ἰδιαιτέραν, φέρουσαν τὸ ὄνομα Pulvinare. Αὕτη ἦτο συνήθως εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ἀπέναντι τοῦ πρώτου ὀρίου.

Ἐκ τῆς θέσεως Pulvinare ὁ αὐτοκράτωρ ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως, ἀναπτύσσων τὴν Μάππαν, εἶδος ἐπικαλύμματός ἐξ ἐρίου λευκοῦ.

Οἱ νικηταὶ ἐξήρχοντο διὰ τῆς θριαμβευτικῆς θύρας.

Οἱ δούλοι οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ θεάτρου μετέφερον τοὺς πληγωμένους διὰ τῆς Sandapilaria πύλης, ἦτις ἦτο κατέναντι τῆς αὐτοκρατορικῆς θέσεως. Δύο ἕτεροι θύραι ἠνοίγοντο ἐξ ἐκάστης πλευρᾶς· διὰ τῶν θυρῶν τούτων εἰσῆρχοντο οἱ μαχηταὶ καὶ οἱ μονομάχοι.

Αἱ πεζοδρομιαὶ, αἱ ἵπποδρομιαὶ ἢ αἱ ἀρματοδρομιαὶ ἀπετέλουν τὸ τέλος τῶν ἀγῶνων τοῦ θεάτρου.

Αἱ πεζοδρομιαὶ ἐτελοῦντο ἀπὸ νέους εἰς τὸ θέατρον, ἐπιτυχία, ἦτις διήρκεσε μετὰ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ὁ Νέρων κατεξέσχιζε τοὺς χριστιανούς ὑπὸ τῶν τίγρων καὶ λεόντων.

Εἰς τὰς ἀρματοδρομίας (missus) ὁ νικητῆς ὤφειλε νὰ κάμῃ ἐπτάκις τὸν κύκλον τῆς νήσσης (spinae), ὅπως προηγουμένως διελάβομεν. Ἐκαστος κύκλος ἠριθμεῖτο ὑπὸ τῶν θεθειμένων ὑπηρετῶν εἰς ἕκαστον ἄκρον τῆς νήσσης, ἐνώπιον δύο μικρῶν ναῶν, οἵτινες ἐβάσταζον ὁ εἰς ἐπτά δελφίνας καθιερωμένους εἰς τὸν Ποσειδῶνα, καὶ ὁ ἕτερος ἐπτά ὡὰ καθιερωμένα εἰς τὸν Κάστορα καὶ Πολυδεύκην. Καθ' ἣν στιγμὴν τὰ ἀρματα διήρχοντο μετὰ τοῦ ὀρίου καὶ τῆς νήσσης, ὁ ὑπρέτης ὕψωνεν ἕνα τῶν δελφίνων ἢ ἕνα τῶν ὡῶν, δεικνύων οὕτω εἰς τοὺς θεατὰς τὸν ἀκριβῆ ἀριθμὸν τῶν γενομένων περιστροφῶν καὶ τῶν ὑπολειπομένων. Ὁ πρῶτος δρομεὺς ὁ ἐκπληρώσας τὴν ἀποστολὴν του ἐδέχετο τὸ βραβεῖον.

Τέσσαρα ἀρματα, παριστάνοντα τὸσας φατρίας, διακρινόμενες ἀλλήλων διὰ τῶν χρωμάτων ἐρυθροῦ, κυανοῦ, λευκοῦ καὶ πρασίνου, ἄτινα ἔφερον οἱ ἠνιόχοι, ἀπετέλουν ἀποστολήν· ὅθεν ὁ αὐτοκράτωρ, οἱ ὕπατοι, οἱ ἱππεῖς καὶ ὁ λαὸς διεπληκτίζοντο συγχάδι διὰ τὰς διαφόρους φατρίας, ὑποστηρίζοντες αὐτὰς μετὰ φανατισμοῦ, καὶ αἱ μεγάλαί τε ἀταξίαι προέκυψαν ἐκ τοῦ ἐν-

θουσιασμοῦ τούτου, φθάνοντας μέχρι φρενητιᾶσεως. Τὰ χρώματα ταῦτα τῶν φατριῶν καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς αὐτὸς ὑπῆρξε μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰουστινιανού. Αἱ 40 χιλιάδες ἀνθρώπων, αἰτινες κατεσπάρησαν ἐπὶ τῆς βασιλείας του, κατήγγησαν διὰ παντὸς τὰς φατρίας κατὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ θεάτρου.

Ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς, ὅστις διήρχετο πλέον τοῦ τετάρτου τῆς ὑπάρξεώς του ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ Κολοσσαίου, ἤρχισε νὰ μεθύεται ἐκ τοῦ πολλοῦ αἵματος. Οἱ μαχηταὶ καὶ οἱ δισκοβόλοι, ὧν οἱ ἀγῶνες τὸν διεσκέδασαν ἐπὶ τινα καιρὸν, δὲν τῷ προσέφερον μετ' ὀλίγον ἢ διαφέρον μέτρον.

Τὸ θέαμα, τὸ μᾶλλον συγκινητικὸν καὶ τὸ μᾶλλον εὐνοοῦμενον παρὰ Ῥωμαίοις, ὑπῆρξε τὸ τῶν ἀγῶνων τῶν μονομάχων καὶ τῶν τρομερῶν τούτων ἀναμίξεων τῶν θηριωδῶν ζώων, ῥιπτομένων φέρδην μίγδην εἰς τὸ θέατρον, ἐπιτυχία, ἦτις διήρκεσε μετὰ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ὁ Νέρων κατεξέσχιζε τοὺς χριστιανούς ὑπὸ τῶν τίγρων καὶ λεόντων.

Αἱ μάχαι τῶν θηρίων ἐτελοῦντο ἐν γένει πρὸς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας μετὰ τὰς ἀρματοδρομίας καὶ τὴν πάλιν τῶν μονομάχων. Ἦτο ὡς τὸ κωμικὸν μέρος, ἢ κατὰ πτωσίς τοῦ παραπετάσματος τοῦ θεάματος.

Αἱ μάχαι αὗται ἐπλούτιζον τοὺς Ἀφρικανούς ἐμπόρους, οἵτινες ἐναύλουν διὰ τὴν Ὀστίαν πλοῖα πλήρη λεόντων τῆς Λιβύας, Ἀσσυρίων τίγρων, ἐλεφάντων καὶ καμήλων, κροκοδείλων τοῦ Νείλου καὶ ἵπποποτάμων. Ἡ Ῥετία καὶ τὰ Ἀπέννινα ἐπρομήθεον λύκους καὶ ἄρκτους· ἡ τέχνη ἦτο παραγωγικὴ, ἀλλ' οἱ προμηθευταὶ οὗτοι τοῦ θεάτρου δὲν ἐπῆρκον πάντοτε εἰς τὸ νὰ προμηθεύωσι ζῶσαν σάρκα εἰς τὰ κλωβία τοῦ Κολοσσαίου. Αἱ Ἐκατόμβαι τῶν τίγρων καὶ τῶν λεόντων ἦσαν συνεχεῖς ἐν Ῥώμῃ καὶ ἔπρεπε νὰ δαπανῆσθαι τις πολὺν χρυσὸν καὶ αἶμα διὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ ἑκατοστὸν τῶν λεόντων καὶ τίγρων.

Ἐν τούτοις οἱ σωροὶ τῶν ἀποθνησκόντων ζώων δὲν εἶχον χορτάσει τὰς σκληρὰς ὀρχανάς διὰ τὰς διαφόρους φατρίας, ὑποστηρίζοντες αὐτὰς μετὰ φανατισμοῦ, καὶ αἱ πιασμένη πάλιν τῶν θηριομάχων, τῶν κατα-

δικασθέντων είτε διότι ἦσαν αἰχμάλωτοι, είτε διότι ἦσαν δούλοι ἐγκληματίσαντες, τὰς φωνὰς ταύτας τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς λύπης, τὰς ὠρυγὰς τῶν πειναλέων ζώων διὰ τὴν σάρκα δυστυχούς τινος, τὰ μανιώδη λακτίσματα καὶ τὸν τριγμὸν τῶν συντριβόμενων ὀστέων.

Ἡ Ῥώμη τοσοῦτον εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν θέαν τῶν ἀνθρωπίνων τούτων σφαγείων, ὥστε ἐπλήρωσεν ἀμέσως ἀνθρώπους ἐλευθέρους, οἵτινες ἐξησκίθησαν εἰς τὴν τέχνην τῶν θηριομάχων, πωλοῦντες τὸ σῶμά των κατὰ τὰς κηδείας ἢ τὰς δημοσίους τελετὰς, διὰ νὰ τὸ ἐξαγοράσωσι διὰ τοῦ ἀδασμάστου θάβρους καὶ τῆς θαυμασίας ἐπιτηδειότητός των.

Ὁ κίνδυνος, ὅστις μεθύει καὶ προσελκύει, ἐβρίψεν ἀργότερον τρίτην τάξιν θηριομάχων εἰς τὴν κονίστραν. Νέοι ἐκ τῶν εὐγενεστέρων οἰκῶν τῆς Ῥώμης, εὐνοούμενοι τοῦ Αὐγούστου, ἤλθον νὰ παλαιώσωσι ἀντὶ τῶν μισθοδοτούμενων θηριομάχων, οἵτινες τοὺς εἰσῆγαγον εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐπικινδύου αὐτῶν τέχνης.

Ὁ Νέρων μὴ εὐχαριστούμενος νὰ ἦναι ὁ πρῶτος ἡνίοχος τῆς αὐτοκρατορίας του, ὁ Νέρων ὁ αὐλητής, κατέβη εἰς τὸ στάδιον καὶ ἔδειξεν εἰς τὸν λαὸν ὅτι εἶναι ἐπίσης ἐπιτήδειος τοξότης, ὅσον καλὸς χορευτής. Ὁ Κόμμοδος, ὁ Ῥωμαῖος Ἡρακλῆς, ὁ μονομάχος οὗτος ὁ μεταμορφοσμένος εἰς αὐτοκράτορα, ἐπάλασσε περισσοτέρας τῶν ἐπτακοσίων φορῶν εἰς τὰ θέατρα.

Αἱ ναυμαχίαι ἐδίδοντο ἐκτάκτως εἰς τὸ μέγαλον θέατρον (diis magnis) ἢ ἔκτασίν του ἐπέτρεπε νὰ μεταβάλλεται εὐκόλως τὸ στάδιόν του εἰς λίμνην ἄλλ' ὁ σφετερισμὸς οὗτος, ἐπινοηθεὶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πρώτου καρχηδονικοῦ πολέμου, ἐπὶ σκοπῶ ἐξασκήσεως τῶν ναυτῶν περὶ τοὺς ἐντὸς τῶν πλοίων χειρισμούς καὶ τὰς μάχας, ἔλαβε σπουδαίαν πραγματικότητα ἐπὶ Κλαυδίου καὶ Νέρωνος.

Ὁ πρῶτος (ὁ Κλαύδιος) ἐπέτρεψε νὰ ναυμαχῆσωσι ἐπὶ τῆς λίμνης Φουκίνης δύο φατρίαι, Ῥόδιοι καὶ Τύριοι, ἐκ δώδεκα πλοίων ἑκάτερα. Οἱ καταδεδικασμένοι εἰς θάνατον, οἵτινες εὕρισκοντο μεταξύ τῶν ναυμαχούντων, ἐχαίρετῆσαν τὸν αὐτοκράτορα

διὰ τῶν ἀκολούθων λέξεων, διαβαίνοντες κατὰ τὰξιν ἐνώπιόν του. «Ave, imperator, morituri te salutant!» (χαῖρε, αὐτοκράτωρ, οἱ μέλλοντες ν' ἀποθάνωσι σὲ χαιρετοῦν!) — Ave te vos! (χαίρετε!)» ἀπεκρίθη ὁ Κλαύδιος ὑποκλινόμενος.

Ὁ Νέρων ἠνοῖξε πλατεῖαν τάφρον εἰς τὸ διαχωρίζον τὴν λίμνην Φουκίνην τοῦ ποταμοῦ τῆς Δύρας ὄρος, διὰ τὴν μεγάλην ναυμαχίαν τὴν ὅποιαν προσέφερον ὡς θέαμα εἰς τὸν λαόν. Τρίτωνες καὶ τεχνικαὶ σειρήνες καὶ στόλος τριήρων περιέχων περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας μαχητῶν, ἐφάνησαν κατὰ τὴν ναυτικὴν ταύτην παράταξιν.

Ἡ μάχη, ἥτις ἤρξατο ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου διὰ νὰ λάβῃ πέρας τὴν νύκτα, ἦτο αἱματηροτάτη, καὶ ἡ ἐορτὴ ἐκόστισεν εἰς τὸ δημόσιον ἀκριβὰ, ἀλλὰ τὸ θέαμα ἦτο πλήρες.

Οἱ κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐνεργούμενοι καταδιωγμοὶ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος καὶ τῶν διαδόχων του, καταδιωγμοὶ οἵτινες παρέδιδον καθ' ἑκάστην νέα θύματα εἰς τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας τῶν θηρίων τοῦ Κολοσσαίου, ἡ ἐποχὴ τῶν μαρτύρων τέλος, ἐθεωρήθη ὡς ποινικὴ ἐκτέλεσις, ἥτις μετετράπη εἰς δημόσιον θέαμα. Ἐπομένως δὲν δύναμεθα νὰ κατατάξωμεν αὐτὴν μεταξύ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θεαμάτων τοῦ σταδίου. Ἄλλως τε, τί νὰ εἴπη τις περὶ τῶν φονικῶν τούτων σκηνῶν, καθ' ἃς τὰ ἀφωπλισμένα θύματα ἐβρίπτοντο μόνον ὡς τροφή εἰς τοὺς ξένους τῶν θεάτρων, τὰ θηρία.

Ἐξ ὅλων ὁμως τῶν θεαμάτων τῶν κονιστρῶν τῆς Ῥώμης, οἱ ἀγῶνες τῶν μονομάχων ὑπῆρξαν τὸ περιεργότερον, τὸ μᾶλλον κινοῦν τὸ διαφέρον καὶ τὸ δημοτικώτερον θέαμα.

Οἱ ἀγῶνες οὗτοι, μεταφερθέντες εἰς Ῥώμην παρὰ τῶν Ἐτρούσκων, συνέβησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς δημοσίας γενομένης κηδείας τοῦ πατρὸς τοῦ Μάρκου Βρούτου. Μονομάχοι δ' ἦσαν οἱ αἰχμάλωτοι, οἱ ἀντάρται δούλοι καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου καταδικασθέντες κακοῦργοι.

Ἀργότερα δὲ, ὅτε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς θρησκευτικῆς θυσίας κατήντησε δημοσίως διασκεδάσις, ἡ τάξις τῶν μονομάχων ἐντελῶς μετεβλήθη. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων

Γαλατῶν, τῶν βαρβάρων τοῦ βορῆα, προσετέθησαν καὶ οἱ ἑκουσίως κατατασσόμενοι ὡς μονομάχοι (auctorati), οἵτινες ἐπωλοῦντο ἀντὶ μεγάλης ἀμοιβῆς εἰς τοὺς μονομαχοκαπήλους (lanistas), πρὸς τοὺς ὁποίους ἐδεσμεύοντο διὰ τοῦ ἐξῆς ὄρκου. «Ὁμνῶ νὰ ὑποφέρω τὸν σίδηρον, τὸ πῦρ, τὴν ἄλυσον, τὰ κτυπήματα, τὸν διὰ τοῦ σιδήρου θάνατον, καὶ νὰ ὑπακούω πάντοτε πρὸς ὃν ὑπεχρεώθην.»

Οἱ μονομαχοκαπήλοι (lanistes) οὗτοι ἦσαν ἀπελεύθεροι, ἐκ τῶν ἀρχαίων μονομάχων, οἵτινες ἐξήσκουν τοὺς ἐθελοντάς (auctoratos) εἰς τὴν τέχνην τοῦ μονομάχου, διδάσκοντες αὐτοῖς τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πράξιν τῶν ἀγῶνων ἐμάνθανον πρὸς τοῦτο εἰς αὐτοὺς νὰ ἀποθνήσκωσι μετὰ χάριτος.

Τὸ ἄθροισμα τῶν μαθητῶν τούτων μονομάχων ὀνομασθῆναι οἰκογένεια (familia.)

Οἱ πλουσιώτεροι μονομαχοκαπήλοι κατεῖχον σχολεῖα, ἔνθα ἔτρεφον καὶ ἐγύμναζον τοὺς μαθητάς των, διὰ νὰ τοὺς πωλήσωσι εἰς τὸ Κράτος ἢ εἰς τοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες παρεῖχον ἐνίοτε θεάματα εἰς τὸν λαόν.

Οἱ ἀθληταὶ ἐξησκούντο λοιπὸν ἐκεῖ μὲ ξύλινα ξίφη, καὶ ἀνέπτυσσον τὰς δυνάμεις των διὰ τῆς γυμναστικῆς. Τροφὴ ἐνισχύουσα, κεκανονισμένη δι' ἀκριβοῦς φροντίδος, ἤβριζαν τὴν σωματικὴν ζωηρότητα των.

Τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ὅσον μεγάλα, ὥστε οἱ αὐτοκράτορες ἀνέλαβον τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῶν σχολείων τούτων, τῶν ὁποίων ἐνεπιστεύθησαν τὴν γενικὴν διοίκησιν εἰς τὰ μεγαλύτερα πρόσωπα τῆς αὐτοκρατορίας μὲ τὸν τίτλον τοῦ ἐπιμελητοῦ (curator).

Τὰ περιφημότερα σχολεῖα ἦσαν τὸ τῆς Καπύης, τῆς Ραβέννης, τῆς Ῥώμης.

Ὁ τρίτος τῶν δούλων πόλεμος, ὅστις ἔφερον ἐπὶ τῆς Ἰταλίας τὸ πῦρ καὶ τὸ αἷμα, ἀπέδειξε τοῦλάχιστον τὴν ἀξίαν τῶν μαθημάτων τούτων τῶν σχολῶν. Ὁ Σπάρτακος καὶ οἱ ἐβδομήκοντα μονομάχοι, οἱ διαφυγόντες μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σχολείου τῆς Καπύης, ὑπῆρξαν ἡ ψυχὴ τῶν ἐπαναστατησάντων τούτων δούλων, οἵτινες, ἀφοῦ ἐπολέμησαν τοὺς Ὑπάτους, λεύγασι τινὰς μα-

κρὰν τῆς Ῥώμης, ἠφάνισθησαν μόνον ὑπὸ τοῦ Πομπηίου.

Οἱ μονομάχοι εἰσῆρχοντο κατὰ ζεύγη εἰς τὸ στάδιον, ὅταν ἦσαν ὅλοι ἠνωμένοι μονομαχοκαπήλος τις ἐξήταξε τὰ ὄπλα των, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἦσαν εἰς καλὴν κατάστασιν, καὶ ματὰ τινὰς βηματισμούς καὶ προσποιητὴν μάχην, αἱ σάλπιγγες ἔδιδον τὸ σημεῖον τῆς ἀληθοῦς πάλης.

«Νικᾶ! (habet)» ἐφώναζεν ὁ λαός, ὅταν μονομάχος τις ἐπιπτεν ὕψωνε τὴν χεῖρα, τὸν ἀντίχειρα πρὸς τὰ ἄνω, ἂν ἠθέλε ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τῆς θέσεως, καὶ ἐκλινε τὸν ἀντίχειρα πρὸς τὴν γῆν, ὅταν ἐπεθύμει νὰ σωθῇ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν μετέφερον τὸν πληγωμένον εἰς τὸ σκυλευτήριον (spoliare), ἔνθα ἐπιγιγον αὐτὸν, ὅταν οἱ ἰατροὶ διεγίνωσκον τὴν πληγὴν θανατηφόρον, ἢ ὅταν ἡ θεραπεία ἤθελεν εἶσθαι πολὺ μακρὰ καὶ ἐπαχθῆς.

Οἱ δυστυχεῖς, οἵτινες ἐξήρχοντο ζῶντες τοῦ ἀντροῦ τούτου τοῦ θανάτου, μετέφεροντο εἰς τὰ ὅποια ἀνῆκον γυμναστήρια σχολεῖα.

Ὑπολογίζονται περὶ τὰ δέκα πέντε εἶδη διαφόρων μονομάχων.

Ὑπῆρχον κατὰ πρῶτον οἱ ἀντιβάται (andabatae), οἵτινες ἔφερον περικεφαλαίαν καὶ ἐμάχοντο ἐφιπποὶ οἱ ἀντιβάται ἦσαν ἐν γένει ὀπλισμένοι μὲ λόγχας καὶ ἀκόντια.

Οἱ ἐπιτύμβιοι (bustuari), εἶδος θυμάτων, τὰ ὅποια ἐθυσίαζον κατὰ τὰς κηδείας συνήθως τοιοῦτοι ἦσαν γέροντες μονομάχοι ἀδύνατοι, δούλοι καὶ ἀγορασθέντες ὑπὸ τῶν μονομαχοκαπήλων.

Οἱ διμάχαιοι (dimacheri). Κατὰ μίμησιν τῶν ἐλλήνων ἡρώων, οὗτοι ἐμάχοντο ἄνευ ἀσπίδος μετὰ ξίφους εἰς ἑκατέραν τῶν χειρῶν.

Οἱ ἐφιπποὶ μονομάχοι, τεθωρακισμένοι καὶ φέροντες περικεφαλαίαν, ἐφόρων κατ' ἀλλήλων ἐξ ἑκατέρου ἄκρου τῆς κονίστρας βάλλοντες μακρόθεν βαρὺ ἀκόντιον.

Οἱ ἄρματομάχοι (essadarii), φερόμενοι ἐπὶ πολεμικοῦ ἄρματος, ἔβαλλον τὸ ἀκόντιον καὶ ἀκολούθως ἠγωνίζοντο πεζοὶ διὰ τοῦ ξίφους.

Οἱ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου διατηρού-

μενοι (fiscales) μονομάχοι τῶν σχολείων ἐκμισθωθέντες ὑπὸ τῆς ἐπικρατείας.

Οἱ Γαλάται μονομάχοι, οἵτινες κατήγοντο ἐκ τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα ἐδόθη ἀκολουθῶς εἰς τοὺς ῥωμαίους δούλους, τοὺς ὁποίους ὥπλισαν ὡς ἐκείνους.

Οἱ ὀπλομάχοι (hoplomachi) ἔφερον κράνος καὶ ἦσαν ὥπλισμένοι διὰ βραχιονιστήρων ἑλληνικῶν.

Οἱ βροχοφόροι (laquearii) εἶχον βρόχους διὰ τῶν ὁποίων προσεπάθουν νὰ ἀπάγξωσι τοὺς ἐναντίους τῶν.

Οἱ μορμύλλωνες (mirmillones), Θράκες ἢ Γαλάται, ὥπλισμένοι διὰ κυρτῆς μαχαίρας καὶ ὡσειδοῦς ἀσπίδος· ἢ μὲ προσωπειὸν περικεφαλαία τῶν ἔφερε κορμύβην παριστάσαν ἰχθύν· ἀδὲν θέλω, σὲ νὰ νικήσω, Γαλάτα, ἀλλὰ τὸν ἰχθύν σου ἐφώνει ὁ δικτυβόλος, τὸν ὁποῖον ἐπαρουσίαζον πάντοτε ὡς ἀνταγωνιστὴν τοῦ μορμύλλωνος· καὶ ὁ καλὸς οὗτος λαὸς τῆς Ῥώμης ἠγάλλετο γελῶν, ὅταν ὁ Γαλάτης περιπλεκόμενος ἐντὸς τῶν ὀπῶν τοῦ δικτύου διεπεράτο διὰ τῆς τριάνης ὑπὸ τοῦ δικτυβόλου.

Οἱ δικτυβόλοι, ἐκτὸς τοῦ δικτύου καὶ τῆς τριάνης τῶν εἶχον καὶ μικρὰν χρυσῆν περικεφαλαίαν καὶ καθόρνους ἐλαφροτάτους, ἐπιτρέποντας αὐτοῖς νὰ διατρέχωσιν εὐκόλως τὴν κονίστραν.

Οἱ Σαυνῖται ἐμάχοντο δι' ἀμβλέων δόπλων καὶ εἶχον περικεφαλαίαν μὲ πτεροθύσανον.

Οἱ Θράκες ἠγωνίζοντο διὰ ξίφους κυρτοῦ καὶ πλατείας χαλυβδίνου ἀσπίδος.

Οἱ Γροσφομάχοι (velites) ἐρρίπτον μακρόθεν τόξα ἢ ἀκόντια.

Οἱ νικηταὶ ἐλάμβανον κλάδους φοίνικος, στεφάνους φύλλων, ἐνίοτε δὲ καὶ χρηματικὴν τινα ποσότητα.

Ὁ Κράστος διένειμεν καὶ στεφάνους ἐκ φύλλων χρυσῶν. Οἱ γηραιὸι μονομάχοι ἐλάμβανον πολλάκις τὴν ἀφασίν τῶν παρὰ τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐδίδοε τότε αὐτοῖς ξύλινον ξίφος εἰς σημεῖον ἐλευθερίας. Οὐδέποτε δὲ ἀδύνατον ἄποκτίσῃ τὴν ἐντελῆ ἐλευθερίαν τῶν, ὅταν εἶχον εἰσέλθει ὡς δούλοι εἰς τι σχολεῖον τῶν μονομάχων, ἀλλ' ἀπέτελλον ἰδίαν τάξιν (peregrini, deditici).

Οἱ ἀγῶνες τῶν μονομάχων, καταργηθέντες ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου, ὑφίσταντο ἔτι μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὀνωρίου Φλαβίου, ὅστις μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Ἀλαρίχου εἰς Παλεντίαν ἔδωκεν εἰς Ῥώμην τὸν τελευταῖον ἐκ μονομάχων ἀγῶνα. Θ.

ΦΥΣΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΞΑ.

Ὅτι σώματά τινα μετὰ τινα τριβὴν ἔλκουν ἄλλα ἐλαφρὰ σώματα προσεγγιζόμενα εἰς αὐτὰ καὶ ὅτι αἰτία τούτου εἶναι δύναμις τις καλουμένη ἠλεκτρισμός· ὅτι ὁ ἠλεκτρισμὸς εὐρηται οὐ μόνον ἐν τῷ ἠλέκτρῳ, τῇ ὑέλω, τῇ ῥητίνῃ τριβομένη ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς νέφεσιν, ἐξ οὗ προκύπτουσιν αἱ ἀστραπαὶ, αἱ βρονταὶ, οἱ κεραυνοὶ, καὶ ἐλεύθερος ἐν ταῖς οἰκίαις, ταῖς ὁδοῖς, ὑπὸ τὰ δένδρα καὶ ἰδίως εἰς ὑψηλοῦς τόπους εἶναι γνώσεις κοιναὶ τοῖς πᾶσιν, ἀλλὰ καὶ δὲν πρόκειται περὶ τούτων ἐνταῦθα. Τῇ ἐπιστήμῃ ἦν γνωστὸν πρὸ καιροῦ ὅτι τόποι τινὲς κατέχουσι πλεῖον ἢ ἄλλοι ἠλεκτρισμόν, ἐσχάτως δὲ ἐν δημοσίῳ τινὶ μαθήματι ὑπερπαρέδωκεν ὁ ἐν Λουγδούνῳ σοφὸς καθηγητὴς Fournet ἀναφέρει περιέργους τινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἠλεκτρικῶν τούτων τόπων καὶ ἐξ ἰδίων ἐρευνῶν καὶ ἐκ διακοινώσεων τῶν φυσικῶν καὶ περιηγητῶν Ἐρρίκου de Saussure, Bonssingault, Livingstone καὶ Watson. Ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ ἐρανίζόμεθα τὰ περιεργότερα καὶ παραθέτομεν αὐτὰ ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνοστών τοῦ Ἰ. Ισσοῦ.

Εἰς Chihuahua τοῦ Μεξικικοῦ καὶ ἔτι εἰς Νεοεβόρακον κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἠλεκτρίζονται συχνότατα καὶ μάλιστα ὅταν κτενίζονται μὲ λεπτὸν κτένα· πολλάκις ὑψοῦνται ὄρθαια καὶ ὄσφμαλλον κτενίζει τις αὐτὰς διὰ νὰ γίνῃ ἢ δειυθύνονται πρὸς τοὺς δακτύλους καὶ ἀκο-

λουθοῦσι τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς· διὰ νὰ μεινωσι δὲ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν πρέπει νὰ βραχῶσι. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν πάντα τὰ μάλλινα φορέματα καὶ ἰδίως αἱ ἀναξυρίδες ἔλκουν τὰ ἐν τῷ ἀέρι κυματούμενα λεπτὰ σώματα, τὰ πτίλα καὶ τὴν κόνιν μάτην καθαρίζεται τις· ἐπανερχεται τὸ αὐτὸ ἀνάγκη λοιπὸν ὅπως διαπεράσῃ τις ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος ὑγρὸν σπόγγον. Διαρκούσης τῆς νυκτὸς οἱ παχεῖς τάπητες τῶν θερμαινομένων αἰθουσῶν ἀναπέμπουσι ψοφήματα, ὅταν τις δὲ βαδίξῃ ἐπ' αὐτῶν λάμπουσι καὶ ἐκβάλλουσι σπινθήρας ἠλεκτρικούς. Ἀποπειράσαι νὰ ἀνοίξῃς θύραν τινα καὶ πλησιάσῃς τὴν χειρὰ σου εἰς τὸ κομβίον; εὐθὺς ἀναπηδᾷ σπινθὴρ καὶ σὲ κεντᾷ οἰκτρῶς. Αἱ πυράγραι, τὰ κηροπήγια, ἐν γένει πάντα τὰ μετὰ λινὰ ἀντικείμενα καθίστανται μικρὰ ἠλεκτρικὰ πιστόλια ἐκσφενδονίζοντα σπινθήρας ἐπὶ τῇ ἀπλῇ τῆς χειρὸς προσψάσει. Καὶ αὐταὶ αἱ δυσχέρειαι δὲν εἶναι αἱ μόναι. Δύο φίλοι ὀρέγουσι τὰς χειράς τῶν; λαμβάνουσι ἠλεκτρικὴν πρόσκραυσιν· δύο κυρίαὶ ἀσπάζονται ἀλλήλας; τὰ χεῖλη τῶν ἐκπέμπουσι σπινθήρας καὶ ὁ ἀσπασμὸς κεντᾷ· προσεγγίζει τις ἀπλῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ῥινὸς τοῦ; ἢ ῥίς ἐκπέμπει σπινθῆρα· ζῶει τὸ οὖς αὐτοῦ; τὸ οὖς ἐκπέμπει σπινθῆρα. Οἱ μωσχομάγκαι διασκεδάζουσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκσφενδονίζοντες πρὸς ἀλλήλους σπινθῆρας. Πολλάκις δύναται τις διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου νὰ ἀνάψῃ μυκτῆρα λύχνου ἀεριοφωτός. Τὰ φαινόμενα ταῦτα, τὸσφω παράδοξα παριστάμενα ἡμῖν, ἐν Ἀμερικῇ οὐδεμίαν ἐξεγείρουσι περιέργειαν. Ταῦτα πάντα εἶχε παρατηρήσει κατὰ τὰ τέλη τὸν παρελθόντος αἰῶνος καὶ ὁ διάσημος Volney ὅστις σημεῖοι ὅτι ἐν Ἀμερικῇ ἕνεκα τῆς ξηρότητος τοῦ κλίματος ὑπάρχει πλείων ἠλεκτρισμὸς ἢ ἐν Εὐρώπῃ· καὶ τοῦτο ἀποδεικνύουσι καὶ ἡ σφοδρότης τῶν βροντῶν κατὰ τὰς καταιγίδας καὶ ἡ ἔντασις τῶν ἀστραπῶν· ἐν Φιλαδελφείᾳ ἰδίως ὅταν βροντᾷ, ὁ οὐρανὸς φαίνεται κεκαλυμμένος ὑπὸ φλογῶν.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα δὲν παρατηροῦνται μόνον ἐν Ἀμερικῇ ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ ἔθνα πλεῖστα ὀροπέδια εἶναι ἠλεκτρικά.

Κατὰ τὸ ἔαρ τὰς ἐρήμους τῆς Μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς διαπνέει λιψὸς ἠλεκτρικὸς, ὥστε τὰ πτίλα τῶν στρουθοκαμήλων πληρούμενα ἐξ αὐτοῦ ἐκπέμπουσιν ἰσχυροὺς σπινθῆρας καὶ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ προσψάσει ὑφάσματος· καὶ ἐν Ἀσίᾳ δὲ ἐπαναλαμβάνονται τὰ αὐτὰ· εἰς τὰς Ἀγγλικὰς μάλιστα Ἰνδίας τὸσφω ἰσχυρὸς εἶναι ὁ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἠλεκτρισμὸς, ὥστε μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἐνεργοῦσι πολλάκις οἱ τηλεγράφοι.

Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἀνατρέξῃ τις εἰς τόσφω μακρυνοὺς τόπους καὶ εἰς ξένας ἡπείρους; Ἐνταῦθα, ἐν Εὐρώπῃ, εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀφ' ἡμῶν, εἰς τὰς Ἀλπεῖς, παρατηρήθησαν ὅμοια ἠλεκτρικὰ φαινόμενα. Οἱ περιηγηταὶ Blackuell, Watson καὶ Jalabert διηγοῦνται πολλὰ τοιαῦτα συμβάντα αὐτοῖς· ἰδιαιτέρας ὅμως προσοχῆς ἀξία φαίνεται ἡμῖν ἡ περιγραφή τοῦ Ἐρρίκου de Saussure, ἣν καὶ μεταφέρωμεν συντόμως ἐνταῦθα.

τὴν 22 Ἰουνίου 1865, λέγει οὗτος, ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Saint-Moritz ὅπως ἀναβῶμεν τὴν ἄκραν Surley, ὄρος γρανιτικὸν οὗ ἡ κορυφὴ ὑψοῦται 2300 μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Τὰς προηγουμένας ἡμέρας εἶχεν ἐπικρατήσῃ ὁ Βορρᾶς, ἀλλὰ τὴν 22 ὁ καιρὸς μετεβλήθη καὶ ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ἀπὸ λεπτοῦς ἀτμούς, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἡμιδιαφανείας αὐτῶν μᾶς ἔκαμαν νὰ πεισιθῶμεν ὅτι περιεῖχον χιόνα ἢ γάλαζαν. Καὶ ὄντως τὴν 1¹/₂ ὥραν M. M. ὅποτε εἶχόμεν φθάσει εἰς τὴν ἄκραν Surley λεπτὴ χιόνα ἐπιπτεν ἀφθονος, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου τὸ ψῦχος ἐπηνύξανε. Προῦκειτο νὰ γευματίσωμεν παρὰ λιθίνην τινα πυραμίδα στέφουσαν τὴν κορυφήν· ἐπιστηρίξας λοιπὸν τὴν ῥάβδον μου ἐπ' αὐτῆς ἔμελλον νὰ καθίσω ὅτε εἰς τὸν ἀριστερὸν ὄμῳ μου ἠσθάνθη σφοδρὸν πόνον, ὡσεὶ εἶχεν ἐμπηθῆ εἰς τὴν σάρκα μου βελόνη· ἔφερα τὴν χεῖρά μου ἐκεῖ, ἀλλ' οὐδὲν εὔρον, πλὴν παρόμοιος πόνος εἰς τὸν δεξιὸν ὄμῳ μὲ ἔκαμε νὰ ὑποθέσω ὅτι τὸ ἐπανωφόριόν μου περιεῖχε καρφίδας· τὸ ἀπέβριψα ἀλλ' οἱ πόνοι ἐπηνύξανε καὶ κατέλαβον ὅλην τὴν ῥάχιν μου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου συνοδευόμενοι ἀπὸ κνησμὸν παρόμοιον μὲ ἐκεῖνον ὅστις θὰ παρήγετο ἀνσφῆς τις ἢ ἄλλο ἔντομον περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δέρματός μου φιλοδωροῦν με κεντή-

ματα. Ἀπέρριψα ὅλα μου τὰ ἐνδύματα μέ-
χρῃς αὐτοῦ τοῦ ὑποκαμίσου· οἱ πόνοι ἐπύ-
ξησαν καὶ προσέλαβον τὸν ἄρακτῆρα ἐπι-
καύσεως. Ἦγνούον τί νὰ ὑποθέσω ἤμην ἐν
ἀπορίᾳ ὅτε ἤκουσα ἦχον ὅμοιον πρὸς τὸν
Βόμβον τῶν κανθάρων καὶ τῶν βομβυλίων.
παρῆγον δὲ τὸν ἀλλόκοτον τοῦτον ἦχον αἱ
ράβδοι ἡμῶν. Τότε μόλις ἐνόησα ὅτι αἰτία
τῶν παραδόξων πόνων οὗς ὑπέφερον καὶ
τοῦ ἄσματος τῶν ράβδων ἦτο ρεύμα ἠλεκτρι-
κὸν ἰσχυρότατον ὅπερ προήρχετο ἐκ τοῦ ὕ-
ψους τοῦ ὄρους. Ἐπειράθην ὅπως ἐκβάλω
σπινθῆρας ἐκ τῶν ράβδων, δὲν ἠδυνήθην·
πλὴν αἱ ράβδοι ἐκραδαίνοντο μεταξὺ τῶν
χειρῶν μας· ὁ οὐρανὸς κατ' ἐκείνην τὴν
στιγμὴν εἶχε γίνεαι φαῖς καθ' ἅσπασαν τὴν
ἔκτασιν αὐτοῦ. Μετὰ τινα λεπτὰ ἠσθάνθην
ἀνυψουμένης τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ
τοῦ γενείου μου καὶ παραγούσας ἐν ἐμοὶ τὸ
αὐτὸ αἶσθημα ὅπερ ἤθελε παραγάγει ξυρά-
φιον ξυρίζον ἐν ξηρῇ τραχείᾳ τρίχας. Νέος
τις ὅστις μᾶς συνώδευσεν ἀνέκραξεν αἰφνης
ὅτι ἠσθάνετο κεντήματα ἀπὸ τὰς τρίχας
τοῦ ἀρτιφουῦς μύστακός του καὶ ὅτι ἐκ τοῦ
ἄνω μέρους τῶν ὠτων αὐτοῦ ἀνεχώρουν ἰ-
σχυρότατα ρεύματα ἠλεκτρισμοῦ. Ἀφ' ἐτέ-
ρου καὶ ἐγὼ ἀνυψῶν τὴν χεῖρα ἠσθάνθην
οὐχ ἦττον ἰσχυρὰ ἠλεκτρικὰ ρεύματα ἐκ-
φεύγοντα τῶν δακτύλων μου. Ἐν συντόμῳ
ἰσχυρότατα ρεύματα ἠλεκτρισμοῦ διέφευγον
ἐκ τῶν ράβδων ἡμῶν, τῶν φορεμάτων, τῶν
γενεῶν καὶ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς.

Αἰφνης πρὸς Δυσμᾶς κρότος μακρυνὸς βρον-
τῆς μᾶς εἰδοποιεῖσθι δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ μέ-
νωμεν πλέον ἐπὶ τῆς κορυφῆς· κατέβημεν
ἐκατοντάδα τινα βημάτων, ὃ ἦχος τῶν ρά-
βδων ἡμῶν βαθμυδὸν ἠλαττοῦτο· ἐστάθη-
μεν ὅταν πλέον ὃ ἦχος αὐτῶν δὲν ἦτο ἐπαι-
σθητός· οἱ πόνοι εἰς τὴν ράχιν μου εἶχον
παύσει ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων πρὸς τὰ κάτω
βημάτων μας, ἀλλὰ διετήρουν ἀόριστον τινα
ἐντύπωσιν αὐτῶν. Δέκα λεπτὰ μετὰ τὴν
πρώτην ἠκούσθη δευτέρα καὶ τελευταία
βροντὴ ἐκ νέου πρὸς Δυσμᾶς καὶ ἐπίσης εἰς
μεγάλῃν ἀπόστασιν· οὐδεμίαν ἀστραπὴν εἶχε
λάμψει· καὶ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν ἀνα-
χώρησιν ἡμῶν ἀπὸ τῆς κορυφῆς καὶ ἡ χά-
λαρα ἔπαυσε καὶ τὰ νέφη διελύοντο. Τέλος
κατὰ τὴν 2 ὥραν καὶ 30 λεπτὰ τοῦ ἀπο-

γεύματος ἐπανήλθομεν ἐκ νέου εἰς τὴν ἐξέ-
χουσαν κορυφὴν τῆς ἄρας Surley ὅπως ἀ-
νεύρωμεν τὸν ἥλιον· τὴν αὐτὴν ὁμως ἡμέ-
ραν τρομερὰ καταιγὶς εἶχεν ἐνσκήψει εἰς τὰς
Βερνικὰς Ἄλπεϊς, ὅπου μάλιστα κυρία τις
Ἀγγλὶς ἔπεσε κεραυνόπληκτος.»

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Saussure, πλὴν καὶ
ἄλλοι περιηγητὰι διηγοῦνται παρόμοιά τινα·
οὕτως εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Jura
εἰς τὰ πέριξ τῆς Porentruy καὶ Courtayon
ὁ τόπος εἶναι ἠλεκτρικώτατος· βλέπει τις
ἐκεῖ ἀστραπὰς, αἰτίνες καλύπουσι μὲ πῦρ
τὰς πεδιάδας καὶ διαρκοῦσιν ἱκανὰ δευτε-
ρόλεπτα· κατὰ τὴν 25 Αὐγούστου 1865
ιδίως συνέβη τοῦτο, ὅποτε ἐπελθουσῶν δύο
καταιγίδων ἄπειροι ἠλεκτρικοὶ σπινθῆρες
διεδέχοντο ἀλλήλους ὑπὸ μορφήν ταχέων
φωτεινῶν στοιχείων τρεχόντων ἐπὶ τῆς χλόης.
Ἐπίσης εἰς Maria-Stein ἕτερον μικρὸν χω-
ρίον ἐπὶ τῆς σειρᾶς τοῦ ὄρους Jura ἦταν το-
σαῦται αἱ ἀστραπαὶ ὥστε οἱ χωρικοὶ ἐνόμι-
σαν ὅτι πυρκαϊὰ κατέλαβε τὰς πεδιάδας.

Τὰ αὐτὰ ἠλεκτρικὰ φαινόμενα παρατη-
ροῦνται καὶ εἰς τὰς λίμνας· οὕτως εἰς τὴν
λίμνην Morat παρετηρήθησαν τοιαῦτα φαι-
νόμενα καὶ οἱ κωπηλάται οἱ διερχόμενοι τὴν
λίμνην τῆς Biemme διηγοῦνται ὅτι ἐνίοτε ἐνό-
μιζον ὅτι διέρχονται λίμνην πυρός.

ΜΙΧ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΛΤΑΣ.

Σπουδαῖοι ἄνδρες πολλάκις φαίνονται
τοιούτοι ἀπὸ τῆς πρώτης νεότητος αὐτῶν.
Οὕτω καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Βόλτας, γεννηθεὶς
τὴν 18 Φεβρουαρίου 1745 ἐν Κόμφ τῆς
Λομβαρδίας, εἰδείθη ὅποιος ἔμελλε νὰ γίνῃ
κατ' αὐτὰς τὰς πρώτας σπουδὰς αὐτοῦ, ἃς
ἔκαμεν ἐν τῷ σχολείῳ τῆς πατρίδος αὐτοῦ
ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ πατρὸς του. Διὰ
τῆς εὐφυοῦς φύσεως αὐτοῦ, ἐπιμόνου ἐπι-
μελείας καὶ μεγάλῃς πρὸς τὴν τάξιν ἀγά-
πης ὑπερέβη ταχέως πάντας τοὺς συμμα-
θητάς. Ἐν ἡλικίᾳ 18 μόνον ἐτῶν ὁ ἐπιμε-

λης μαθητῆς εἶχεν ἀνταπόκρισιν μετὰ τοῦ
Ρολλέτου περὶ τῶν λεπτοτέρων ζητημά-
των τῆς φυσικῆς, καὶ κατὰ τὸ 19 ἔτος τῆς
ἡλικίας αὐτοῦ λατινιστὶ διὰ στίχων ὕμνησε
τὰς ἐπισημοτέρας συγχρόνους ἀνακαλύψεις
τῶν τότε φυσικῶν. Ἄν καὶ κατ' ἀρχὰς πολ-
λοὶ εἶχον μεγάλας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλ-
λοντος αὐτοῦ ἐν τῇ ποιήσει, ὁ ἐπίσημος φυ-
σικὸς ἐν τῷ μακρῷ ἐπιστημονικῷ βίῳ αὐ-
τοῦ μόνον περὶ τῆς φύσεως ἔκαμεν ἐρεῦνας.

Ὁ Βόλτας εἶχεν τὴν
τόλμην ἐν τῇ πρώτῃ δια-
τριβῇ αὐτοῦ, ἐν ἡλικίᾳ
24 ἐτῶν, νὰ ἐρευνήσῃ τὸ
ζήτημα τῆς κατὰ τὸ
1746 ἀνακαλυφθείσης
λουγδουρικῆς φιάλης. Τὸ
πρόβλημα ὁμως ἐλύθη
ὑπὸ τοῦ Φραγκλίνου καὶ
ἡ πραγματεία τοῦ Βόλτα
ὀλίγον μόνον προσέθη-
κεν εἰς τὴν ἐργασίαν
τοῦ Ἀμερικανοῦ φιλο-
σόφου.

Ἡ δευτέρα διατριβὴ
τοῦ φυσικοῦ τοῦ Κόμου
ἐδημοσιεύθη τῷ 1771.
Ἐν ταύτῃ δὲν παρουσι-
άζεται οὐδεμίαν ἰδέαν
ληφθεῖσα παρ' ἄλλου,
καὶ ἡ παρατήρησις ἦτον
ὁ μόνος ὁδηγὸς τοῦ συγ-
γραφέως. Πέραν τῶν
Ἄλπεων αἱ δύο αὐταὶ
πρῶται πραγματεῖαι αὐ-
τοῦ ὀλίγην εὐρον προ-
σοχήν, ἐν Ἰταλίᾳ ὁμως
ἐπροξένησαν μεγίστην
ἐντύπωσιν αὐτῇ ἡ κυ-
βέρνησις ἔστειλε πρὸς ἐνθάρρυσιν τοῦ νέου
φυσιοδίφου, ὀνομάσασα αὐτὸν διδάσκαλον
μὲν τὸν πρῶτον, μετ' ὀλίγον ὁμως καθήγη-
τὴν τῆς φυσικῆς ἐν τῇ βασιλικῇ σχολῇ τοῦ
Κόμου. Οὐδεμίαν δὲ ἀνακάλυψιν τοῦ νέου
καθηγητοῦ ἦτο δῶρον ὡς εἶπειν συμπώσεως·
πάντα τὰ ὄργανα δι' ὧν ἐπλούτισε τὴν ἐπι-
στάμην ἦσαν τελειοποιημένα ἐν τῷ νῷ αὐ-
τοῦ, πρὶν ἢ τεχνίτης ἐπιχειρήσῃ τὴν κα-
τασκευὴν αὐτῶν. Κατὰ τὰ ἔτη 1776

καὶ 1777 ὁ Βόλτας ἠσχολεῖτο περὶ ζητή-
ματα καθαρῶς χημικὰ, ἅτινα ὁμως ταχέως
συνέδεσε μετὰ τῆς ἀγαπητῆς αὐτῷ σπουδῆς
τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Ἐνίοτε τυχαῖον περιστατικὸν μεταβάλ-
λεται ὑπὸ χειρῶν ἐπιτηδείων εἰς πηγὴν ἐ-
πιστημονικῆς ἀναμορφώσεως. Οὕτω καὶ τὸ
1790 ὁ κατάρρους τῆς κυρίας Γαλβάνη συ-
ζύγου τοῦ ἱατροῦ Γαλβάνη καὶ ὁ ζωμὸς τῶν
βατράχων, οὗς εἶχε διατάξει ὁ ἱατρός, ἤγα-

Ἀλέξανδρος Βόλτας.

γον εἰς τὴν ἀθάνατον ἀνακάλυψιν τῆς Βολ-
ταϊκῆς στήλης. Βατράχοι τινες δηλαδὴ
ἔκειντο ἐκδεδαρμένοι ὑπὸ τῆς μαγείρου τῆς
κυρίας Γαλβάνη ἐπὶ τινος τραπέζης, ὅτε
τυχαίως ἐξεκενώθη ὁ ἀγωγὸς μακρὰν ἰστα-
μένην ἠλεκτρικὴν μηχανήν. Ἄν καὶ οἱ μῦς
πάντων βατράχων δὲν ἠγγίχθησαν ὑπὸ τῶν
ἠλεκτρικῶν σπιθῆρων, ἀνεφάνησαν ὁμως
κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκκενώσεως ζωοῦ
σπασμοί. Τὸ πείραμα ἐπαναληφθὲν ἐπέτυχε

μέ έκαστον εἶδος ζώου καὶ μέ τεχνητὸν ἢ φυσικὸν ἠλεκτρισμὸν, θετικὸν καὶ ἀρνητικόν. Ὁ Γαλβάνης καίτοι λίαν πεπαιδευμένος ἀνάτομος, ὀλίγον ὅμως ἐγνώριζε τὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐθεώρησεν ὡς ἀνεξηγήτους τοὺς παρατηρηθέντας σπασμούς, οἵτινες ὑπὸ γεγυμνασμένου φυσικοῦ ἤθελον θεωρηθῆ ἀπλῶς ὡς ἀποτέλεσμα μεγάλης περὶ τὸν ἠλεκτρισμὸν εὐαισθησίας τοῦ βατράχου καὶ οὕτως χρησιμοποίηθῃ ἴσως μόνον ὡς ἐν ἡλεκτροσκόπιον. Ἐπολλαπλασίασε λοιπὸν κατὰ μυρίους τρόπους τὰ πειράματα αὐτοῦ καὶ παρετήρησε πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι τὰ μέλη προσφάτως ἀποκεφαλισθέντος βατράχου ὑφίστανται σφοδρὸς σπασμούς, ἀνευ τῆς βοήθειας ἐξωθεν λαμβανομένου ἠλεκτρισμοῦ, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς παρενθέσεως μιᾶς μεταλλίνου, ἢ ἔτι μάλλον δύομεταλλίνων πλακῶν μεταξύ νεύρου καὶ μυός. Ἡ ἐκπληξίς λοιπὸν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Βολωνίας ἐθεωρήθη δικαία καὶ σύμπασα ἡ Εὐρώπη συνεμερίσθη αὐτὴν καὶ ἐνομισθῆ ὅτι εὐρέθη τὸ φυσικὸν μέσον δι' οὗ αἱ ἐξωθεν ἐντυπώσεις μεταβιβάζονται εἰς τὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων. Οἱ ὄνειροι ὅμως οὗτοι ταχέως διελύθησαν ὑπὸ τῶν ἀκριβῶν καὶ αὐστηρῶν ἐρευνῶν τοῦ Βόλτα. Ὁ ὀξύνοος φυσικὸς δηλαδὴ κατέδειξεν ὅτι δύο ἀνόμοιαι ὕλαι, οἰαδὴ ποτε καὶ ἀνῆνε ἢ φύσις αὐτῶν, διὰ μόνης τῆς ἐπαφῆς αὐτῶν προξενούσιν ἀνάπτυσιν ἠλεκτρισμοῦ. Οὕτως ὁ Βόλτας ἐκτύπησε θανασίμως τὸν ζωϊκὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ ἡ ἀνάπτυσιν ἠλεκτρισμοῦ διὰ μόνης τῆς ἐπαφῆς ἀνομοίων μετάλλων κατετάχθη μεταξύ τῶν σπουδαίων καὶ ἀσφαλῶν φυσικῶν φαινομένων, ὑπολειπομένης μόνης τῆς ἀνακαλύψεως μέσου πρὸς ἐνδυνάμωσιν τοῦ εἶδους αὐτοῦ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τὰ μέσα ταῦτα, τὰ ὅποια τὴν σήμερον εὐρίσκονται εἰς τὰς χεῖρας πάντων τῶν φυσικῶν ὀφείλονται ἐπίσης εἰς τὴν ὀξύνοϊαν τοῦ Βόλτα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1800 ὁ ἐπίσημος φυσικὸς, ὀδηγούμενος ἐκ τινῶν θεωρητικῶν σκέψεων, ἤχθη εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ κατασκευάσῃ μακρὰν στήλην διὰ τῆς ἐπ' ἄλληλα ἐπιθέσεως δίσκου ἐκ χαλκοῦ, ἐξ ὑγροῦ ἐριούχου καὶ ἐτέρου ἐκ ψευδαργύρου. Τὸ ὄργανον δ' αὐτὸ, τῶν διὰ τοῦ ὑγροῦ χωριζομένων μετάλλων, εἶνε τὸ θαυμασιώ-

τατον πάντων τῶν ὑπ' ἀνθρώπου ἐφευρεθέντων μὴ ἐξαιρουμένου οὔτε τοῦ τηλεσκοπίου, οὔτε τῆς ἀτμομηχανῆς.

Ἐκ τῆς ἀνω περιγραφῆς τῆς στήλης ἔπεται ὅτι τὰ δύο ἄκρα αὐτῆς εἶνε διάφορα καὶ ἐπομένως ἐὰν κάτωθεν κῆται ψευδαργύρος, ἀνωθεν λήγει αὐτὴ εἰς χαλκόν. Τὰ δύο ταῦτα ἄκρα καλοῦνται πόλοι. Ἐὰν κατὰ τὰ ἄκρα τῆς στήλης προσαρμοσθῶσι μέταλλα σύρματα, ὁ ἐγγίζων τὸ ἐν μόνον αὐτῶν δὲν κισθάνεται τίποτε· ἐὰν ὅμως ἀμφοτέρω συγχρόνως, ὑφίσταται σφοδρὸν κλονισμόν. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ παρουσιάζεται καὶ ὑπὸ τῆς λουγδουρικῆς φιάλης μετὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι αὕτη μόνον ἓνα κλονισμόν προξενεῖ, ἐνῶ ἡ στήλη ἀπειρίαν τοιούτων ἀλλεπαλλήλως. Προξενεῖ δὲ ἡ στήλη καὶ φῶς εἰς τὸν ἐφαπτόμενον αὐτῆς καὶ μετ' ὀφθαλμούς· κεκλεισμένους καὶ ἤχον ἰδιάζοντα εἰς τὸ οὖς. Οὐ μόνον δ' ἐπὶ μελῶν ὑγιῶν προξενεῖ τὰς ἐντυπώσεις ταύτας ἡ στήλη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προσφάτως ἀποκεφαλισθέντος ἐφαρμοσθεῖσα ἐπέφερε σπασμοδικὰς κινήσεις αὐτοῦ τοιαύτας, ὥστε τὸ πτώμα ἀνηγέρθη καὶ ἐκίνησε τὰς χεῖρας. Τὰ καταπληκτικὰ δὲ καὶ ποικίλα ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια ἡ στήλη παρέχει εἰς τοὺς φυσικοὺς ὀφείλονται εἰς τὴν περαιτέρω τελειοποίησιν αὐτῆς.

Κατὰ τινὰς ὅμως βιογράφοις τὸ πνεῦμα τοῦ Βόλτα ἐκ τῶν μακρῶν ἐργασιῶν καὶ μάλιστα τῆς ἐφευρέσεως τῆς στήλης εἶχεν ἐξαμβλυνθῆ καὶ οὕτως 17 ὅλα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς στήλης ἐδημοσιεύθησαν δύο μόνον μετ' ὀξυνοίας γεγραμμένοι διατριβαὶ αὐτοῦ, ἡ μὲν περὶ τῆς χαλᾶζης, ἡ δὲ περὶ τῆς περιοδικότητος τῶν λαϊλάπων καὶ περὶ τοῦ ψύχους.

Ἐνεκα τῶν ἐργωδῶν ἀσχολιῶν τῆς θέσεως αὐτοῦ μόνις τὸ 1777 κατώρθωσεν ὁ Βόλτας νὰ ἐγκαταλίπῃ τὰς γραφικὰς ὄχθας τῆς λίμνης τοῦ Κόμου καὶ μεταβῆ ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Ἐν Βέρνην ἐπισκέφθη τὸν Χάλλερν, εἶτα δὲ μετέβη πρὸς τὸν φιλόσοφον τῆς Φερνέης Βολταῖρον, ὅστις ὑπεδέχετο εὐμενῶς ἐκάστην ἰκανότητα.

Ἦτο μέγας ὁ αἰὼν καθ' ὃν ὁ ταξειδιώτης μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἠδύνατο νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν Σωσσόρον, Χάλλερν, Ρουσσὸ καὶ Βολταῖρον.

Ὁ Βόλτας διαμίσθη τὸ 1779 καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παυίας ὑπὸ τοῦ φίλου τῶν ἐπιστημῶν κόμητος Φριμιάου, γενικοῦ διοικητοῦ τῆς Λομβαρδίας, ὅστις ἰδρύσε χάριν τοῦ Βόλτα ἐδραν τῆς φυσικῆς αὐτόθι. Ἐκεῖ συνωθούντο πλῆθος μαθητῶν ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν πρὸς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων τοῦ περιφήμου καθηγητοῦ. Ἡ ὁμιλία τοῦ Βόλτα ἦτο καθαρὰ, ἀπείριτος, πολλάκις ψυχρὰ, πάντοτε ὅμως ἔκφανσις μετριοπροσύνης καὶ εὐγενούς συμπεριφορᾶς, ἅτινα συνδεόμενα μετ' ἰκανότητος πρώτης τάξεως ἐνθουσιάζουσι πάντοτε τὴν νεολαίαν.

Κατὰ τὸ 1782 ἐπισκέφθη μὲν τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Γερμανίας, Ὀλλανδίας, Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ἐπραξεν ὅμως τοῦτο ὅπως γνωρίσῃ προσωπικῶς, τὸν Διχτεμβέργιον, Πρειστλέιον, Λαπλάσιον καὶ Λαβόαζι ἐρον καὶ πλουτίσῃ τὸ φυσικὸν μουσεῖον τῆς Παυίας διὰ καλῶν ὀργάνων, διότι ἐν γένει δὲν ἐταξείδευεν εὐχαρίστως ἀνευ λόγου.

Κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ὑπάτου Βοναπάρτου μετέβη ὁ Βόλτας τῷ 1804 εἰς Παρισίους καὶ αὐτόθι ἐπὶ παρουσίᾳ πολυαριθμοῦ ἐπιτροπῆς τῆς Ἀκαδημίας ἐπανελάβε τὰ ἐπὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ πειράματα αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος ὑπάτος παρεურίσκετο αὐτοπροσώπως ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἐπιτροπῆς καὶ μόνις εἶχεν ἀναγνωσθῆ ἢ ἐκθεσις αὐτῆς, ἐπρότεινε ὅπως δοθῆ τῷ Βόλτα χρυσοῦν νομισματοθήμονως δείγμα τοῦ θαυμασμοῦ τῶν Γάλλων σοφῶν. Ἄν καὶ αἱ διατάξεις τῆς Ἀκαδημίας δὲν ἐπέτρεπον τοῦτο, ἐγένετο ὅμως ἐξαιρέσις τῶν τακτικῶν κανόνων χάριν τοῦ ἐκτάκτου ἀνδρός, καὶ ἐπειδὴ ὁ Βοναπάρτης δὲν ἐσυνειθίζε νὰ κάμῃ τίποτε ἀτελές, ἔδωκεν εἰς τὸν Βόλταν ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ κράτους δισχίλια τάληρα δι' ὀδοιπορικὰ ἐξόδα. Ἡ διάταξις βραβείου ἐξήκοντα χιλιάδων φράγκων δι' ἐφευρέσιν ἐν τῷ ἠλεκτρισμῷ ἢ τῷ μαγνητισμῷ ὅμοιαν τῇ τῆς Βολταϊκῆς στήλης ἢ τῆ τοῦ κεραιναγωγοῦ τοῦ Φραγκλίνου, δεικνύουσι θαυμασμὸν τὸν τοῦ μεγάλου ἀνδρός διὰ τὸν ἐπίσημον φυσικόν. Ἐντύπωσις δ' αὕτη παρὰ τῷ Ναπολέοντι ἦτο διαρκῆς, καὶ οὕτω ταχέως ὁ Βόλτας ἐγένετο ἰσπότης τῆς λεγεῶνος τῆς, τιμῆς τοῦ σιδηροῦ στέμματος, μέλος τῆς

ἰταλικῆς γερούσιας καὶ κόμης τοῦ Λομβαρδικοῦ βασιλείου. Ἐὰν παρουσιαζομένης ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῆς ἰταλικῆς Ἀκαδημίας ὁ Βόλτας δὲν ἐφάνετο ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ, αἱ βικαστικαὶ ἐρωτήσεις τοῦ Ναπολέοντος, ποῦ εἶνε ὁ Βόλτας; μήπως ἀσθενεῖ; διατί δὲν ἦλθεν; ἐδείκνυον ὅτι πάντας τοὺς λοιποὺς ἐθεώρει ὡς δορυφόρους τοῦ ἐφευρέτου τῆς στήλης. Τῷ δὲ 1804 ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὴν ἐκ τῆς καθηγεσίας παραίτησιν τοῦ Βόλτα, ἀποκριθεὶς ὅτι, ἐὰν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς καθηγητοῦ τῷ ἦσαν πολὺ κοπιαστικά, ἠδύνατο νὰ ἐλαττώσῃ τὰ μαθήματα αὐτοῦ, ἢ καὶ μόνον ἀπαξ τοῦ ἔτους νὰ διδάσκῃ, ὡς ὁ καλὸς στρατηγὸς ὅμως νὰ ἐμμενῆ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς. Οὕτως ἡ ἰταλικὴ νεολαία ἐπὶ τινὰ ἔτη ἀκόμη ἠδύνατο νὰ ἀκροάζετο τῶν ἐξαισιῶν παραδόσεων αὐτοῦ.

Καθ' ἃ λέγεται, ὁ μέγας Νεύτων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ βίου τοῦ μόνου ἀπαξ ἔλαβε τὸν λόγον, παραγγείλας εἰς τὸν θυρωρὸν νὰ κλείσῃ ἐν παράθυρον, ἵνα μὴ συναγχωθῆ ὁ ῥήτωρ ἐκ τοῦ βέβηματος αὐτοῦ. Ἐὰν οἱ θυρωροὶ τοῦ ἰταλικοῦ συμβουλίου ἐν Λουγδούνῳ ἢ τῆς γερούσιας ἐν Μεδιολάνοις ἦσαν ὀλιγώτερον προσεκτικοί, ἴσως ὁ Βόλτας ἤθελε λησμονῆσαι πρὸς στιγμήν τὴν ὑπέμετρον σιωπὴν αὐτοῦ, ὅπως ἐνεκα τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ παραγγείλῃ τὸ κλείσιμον τῆς θύρας, ἵνα μὴ κρουολογίσῃ ὁ ῥήτωρ. Καὶ μεταξύ οἰκείων δὲ εὐρισκόμενος ὁ Βόλτας ἐδείκνυεν ἀποστρεφὴν πρὸς πᾶσαν πολιτικὴν συζήτησιν.

Ὁ Βόλτας νυμφευθεὶς τῷ 1794 τὴν Θηρεσίαν Περεγρίνην, ἔσχεν ἐκ ταύτης τρεῖς υἱοὺς· δύο ἐξ αὐτῶν ἐπέζησαν τοῦ πατρὸς ὁ τρίτος ὅμως ἐν ἡλικίᾳ 18 ἐτῶν ἐπέθανεν, ἐνῶ παρείχε τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας. Αὐτὸ ἦτο τὸ μόνον δυστύχημα, τὸ ὅποιον, κατ' αὐτὴν τὴν ὁμολογίαν τοῦ Βόλτα, ἐτάραξε τὸν ἥρεμον βίον αὐτοῦ. Ὅπως δ' ἀνεγνώριζε καὶ ἐτίμα τὰς ἐργασίας τῶν ἄλλων, οὕτως οὐδέποτε ἔσχεν ἀγῶνας ἐναντίον τοῦ φθόνου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Ροβερέδου μέχρι τῆς Μεσσίνης πάντες οἱ μορφωμένοι ἐκάλουν τὸν φυσικὸν τῆς Παυίας nostro Volta. Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος εἰς αὐτὸν ἀπονειμθησῶν τιμῶν, ὁ Βόλτας ὠνομάσθη μέλος πασῶν τῶν μεγάλων τῆς

Ευρώπης Ἀκαδημιῶν· καὶ ὁμοίως οὐδέποτε ἢ ἀλαζονεία κατέλαβε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ἡ μικρὰ πόλις τοῦ Κόμου ἦτον ὁ ἀγαπητός τόπος τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, αἱ δὲ κολακευτικαὶ προτάσεις τῆς Ῥωσσίας δὲν κατώρθωσαν ὅπως ὁ Βόλτας ἀναλλάξῃ τὸν αἰθριὸν οὐρανὸν τῆς Λομβαρδίας μετὰ τὴν πυκνὴν ομίχλην τοῦ Νεῦα.

Ὁξύναια, μεγάλα ἰδέαι συνδεδεμένα μετὰ χαρακτῆρος προσηνοῦς καὶ εἰλικρινοῦς ἦσαν αἱ κύρια ἰδιότητες τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Φιλοδοξία, πλεονεξία, φθόνος, οὐδέποτε ὠδήγησαν τὰς πράξεις αὐτοῦ, τὸ δὲ μόνον πάθος αὐτοῦ ἦτον ὁ καθαρὸς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρως. Ἦτο δὲ ὁ Βόλτας ὑψηλός, ὑψιμέτερος καὶ με κανονικὰ καὶ εὐγενῆ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. Ἐν τῇ συμπεριφορᾷ αὐτοῦ εἶχε τῆρησι ἀπλᾶς τιμῆς συνήθειας, ἃς ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ εἶχεν ἀποκτήσει. Πολλοὶ ἐνθυμοῦνται τὸν Βόλταν ἐν Παρισίοις εἰσερχόμενον εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα καὶ εἶτα τρώγοντα τὸν ἀγορασθέντα ἄρτον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μετὰ μεγάλης ἀφελείας.

Ἀπὸ τῆς 1819 ἐγκατέλιπεν ὀριστικῶς τὴν ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τῆς Παυίας θέσιν αὐτοῦ, ἀπεσύρθη εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Κόμον καὶ ἐκτοτε ἔπαυσε πᾶσα ἐπιστημονικὴ σχέσις του· μόλις δ' ἐδέχετο ὀλίγους τῶν πολλῶν, οἵτινες ἐπεσκέπτοντο αὐτὸν ὅπως προσφέρωσι τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ αὐτῶν πρὸς τὸν μέγαν ἐπιστήμονα. Ἐλαφρὰ ἀποπληξία τῆς 1823 ταχέως ἴαθη διὰ συντόνου ἰατρικῆς βοήθειας. Τέσσαρα ὁμοίως μετὰ ταῦτα ἔτη ἀπέθανε τὴν 15 Μαρτίου 1827. Ἡ πόλις τοῦ Κόμου ἐκήδευσεν τὸν Βόλταν μετὰ μεγάλων τιμῶν οἱ καθηγηταὶ καὶ μαθηταὶ τοῦ Λυκείου, οἱ φίλοι τῆς ἐπιστήμης πάντες οἱ ἀνεπτυγμένοι κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς ἔσπευσαν νὰ τιμήσωσι τὰ θνητὰ λείψανα τοῦ περιφήμου σοφοῦ, τοῦ αξιοτίμου οἰκογενειάρχου, τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου. Τὸ δὲ ὠραῖον μνημεῖον τὸ ὁποῖον ἰδρυσαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ πλησίον τοῦ γραφικοῦ χωρίου Καμάγου, ἐξ οὗ ἡ οἰκογένεια τοῦ Βόλτα κατάγεται, μαρτυρεῖ τὴν εἰλικρινεῖαν τῆς θλίψεως αὐτῶν. Καὶ πᾶσα δὲ ἡ Ἰταλία συνηθάνθη τὴν θλίψιν τῶν Λομβαρδῶν.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Ο ΛΟΡΙΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

(1307—1314)

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετὰφρασις Θ. Ἀντωνιάδου).

XXIX

— Κύριε Ἀββᾶ, ἀντέταξεν ὁ Βρούκης, δὲν ἀρμόζει νὰ σὲ ἀπαντήσω κατὰ γράμμα· οὐχ ἦτον μαθε, ὅτι τὸ ὑποτιθέμενον ἔγκλημα περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖς δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα προσωπικῆς ἐκδικήσεως. Ὁ Κόμιν ἀπέθανε προδότης τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Δὲν θέλω οὔτε νὰ κατηγορήσω τοὺς φίλους, οἵτινες ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτῶν σπουδῇ ἐξετέλεσαν διαταγὰς περὶ ὧν ταχέως μετενόησα, οὔτε νὰ ἐπικρίνω τὰ ἅγια πρόσωπα, ἐκ τοῦ αὐστηροῦ στόματος τῶν ὁποίων ἐξῆλθε τὸ ὀλέθριον ἀνάθεμα· ψέγω μόνον τὴν μανιώδη ὀργὴν μου, τὴν ἐκκαυθεῖσαν ὑπὸ τῶν κακῶν, ἅτινα ὑπέφερον ἡ Σκωτία. Ὁ οὐρανὸς γνωρίζει πῶς ἐπιθυμῶ ν' ἀποτίσω τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἠδυνήθη νὰ πράξω καὶ, ὁ οὐρανὸς θὰ εἰσακούσῃ τὸν μετανοοῦντα ἄνθρωπον, ὅστις ἐκκαλεῖ εἰς τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ τὰς ἀρὰς ἐνὸς Πάπα καὶ τὰς μαγίας ἐνὸς ἐπισκόπου. Ὅταν τὸ πρῶτον καὶ ποθητότερον καθήκον μου ἐκτελεσθῆ, ὅταν ἡ ὠραία Σκωτία ἀπαλλαγῇ τῆς δουλείας, πλειστοὶ ἱερεῖς μετὰ μανδύαν καὶ περιτραχήλιον θὰ ψάλλωσι λειτουργίαν διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ Κόμιν· ἐνῶ ἐγὼ γινόμενος στρατιώτης τοῦ ἀγίου σαυροῦθᾶ ὑπάγω εἰς Παλαιστίνην μετὰ τὸ ξίφος καὶ τὴν λόγχην μου, νὰ ἐξαγοράσω στιγμὴν πλάνης δι' ἐτῶν ἀφοσιώσεως. Ἐως τότε ἡ ἐκκλησία ἃς ἀρκηται εἰς ὁμολογίαν σφάλματος, τὸ ὁποῖον ἡ συνείδησίς μου μετὰ διατάττει νὰ ἐπανορθώσω. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦδε ἐπιβρίπτω εἰς τὸν Ἀργεντινὴν καὶ εἰς τὸν Λόρν τὸ ὄνομα τοῦ προδότου, τὸ ὁποῖον μοι ἔδοκάν. Προκαλῶ αὐτοὺς ὑπερηφάνως καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐψεύσθη ὁ λάρυγξ αὐτῶν! Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, κάμετε ὅ,τι θέλετε· εἶπον.

XXX
Ὁ Ἀββᾶς ὁμοίως πρὸς ἄνθρωπον, ὃν ἀντικείμενον θαυμαστὸν καθιστᾷ ἀκίνητον ἐκ τῆς ἐκπληξέως, προσήλου τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βασιλέως· μετ' ὀλίγον ἡ ζωηρότερα ταραχὴ εἰκονίσθη ἐπὶ τοῦ ὄχρου αὐτοῦ προσώπου. Ἡ ἀναπνοὴ αὐτοῦ κατέστη δυσχερεστέρα καὶ ταχύτερα καὶ ἐκ τῶν θολῶν κυανῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διευθύνοντο βλέμματα πένθιμα καὶ πεπλανημένα· αἱ λευκαὶ ἀργυραὶ τρίχες αὐτοῦ ἐφρίξαν· τὸ μέτωπον ἐγένετο πορφυροῦν· τὸ αἶμα ἐκυκλοφόρει ταχέως εἰς τὰς κυανᾶς φλέβας αὐτοῦ· κατ' ἀρχὰς διέκοψε τὴν σιγὴν δι' ἀνάβρωτον τόνων, ἔπειτα τέλος ἠκούσθησαν αἱ ἐξῆς λέξεις.

XXXI

« Βρούκη! Ἐλαβὸν τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν νὰ ἐκφέρω κατὰρὰν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, καὶ νὰ σὲ παραδώσω εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὅστις ὄργῃ νὰ χύσῃ τὸ αἷμά σου. . . ἀλλὰ, ὡς ὁ Μαδιανίτης ὁ σταθεὶς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ζοφειμ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ οὐρανοῦ, αἰσθάνομαι ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τῇ παγωμένῃ ὑπὸ τῆς ἡλικίας, δύναμιν ἢν ἀδυνατῶ νὰ καταβάλλω. Αὐτὴ ὑπαγορεύει τὰς λέξεις μου καὶ δι' αὐτῆς βραζει τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μου· αὐτὴ με καλεῖ, με ταραττει, με ἀναγκάζει! . . . Βρούκη! ὁ ἱερόσυλός σου βραχίων ἐφόνευσεν τὸν ἐχθρόν σου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ἀλλ' ὑποχωρῶν εἰς τὴν δύναμιν, ἥτις με πιέζει, σὲ εὐλόγω καὶ ἡ εὐλογία μου ἔσεται πάντοτε καὶ παντοῦ μετὰ σου» εἶπε καὶ σεβαστῆ καὶ βαθεῖα σιγῇ ἐκράτησεν ἐπὶ μακρὸν μετὰξὺ τοῦ ἐκπεπληγμένου πλήθους.

XXXII

Ζωηρὸν ἐρύθημα ἔλαμψε καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἱερέως· τὸ σῶμά του ἐγένετο εὐθὺ καὶ ἰσχυρόν· ἡ φωνὴ του δὲν ἐκόπτετο πλέον ὑπὸ τῆς ἡλικίας, ἀλλ' οἱ τόνοι του εἶχον τὸ ἀνδρικόν. . . «Σὲ, τὸν ὁποῖον τρεῖς εἶδον νικηθέντα ἐν μάχῃ παρατεταγμένη, σὲ οὐτινος οἱ φίλοι πάντες ἢ ἐφονεύθησαν, ἢ ἐτραπήσαν εἰς φυγὴν, ἢ αἰχμαλωτίσθησαν, σὲ τὸν πλανηθέντα εἰς τὰς ἐρήμους τῆς πατρίδος σου, σὲ τὸν ζήσαντα ἐξόριστον ἐπὶ ὄχθης ξένης, σὲ τὸν προγεγραμμένον, τὸν ἐγκαταλείμμενον,

τὸν λησμονημένον ἀπὸ πάντας, εὐλόγω καὶ ἡ εὐλογία μου ἔσεται πάντοτε· καὶ παντοῦ μετὰ σοῦ· θὰ σὲ συνοδεύσῃ καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα, ὑπὸ τὸν βασιλικὸν μανδύαν, καθὼς καὶ ὑπὸ τὴν ἀσπίδα. Ἐκδικητὰ τῆς πατρίδος σου, ἀνκμορφωτὰ τῆς δόξης αὐτῆς, ὁ οὐρανὸς καθήγιασε τὸ ξίφος καὶ τὸ σκῆπτρόν σου. Βρούκη, βασιλεῦ νόμιμε τῆς ὠραίας Σκωτίας, ὅποια σειρὰ τιμῶν περιμένει τὸνομά σου! Βίς τοὺς μέλλοντας χρόνους ὁ πατήρ θὰ διηγῆται διὰ μακρῶν τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνακτιθείσης ἐλευθερίας, καὶ ἅμα τὸ παιδίον δυνήθῃ νὰ προσφέρῃ μίαν λέξιν, θὰ τὸ μάθῃ νὰ ψιθυρίσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Βρούκη. Βάδις λοιπὸν ἀπὸ θριάμβου εἰς θρίαμβον, ἐξακολουθεῖ τὸ στάδιόν σου· μυρία ἄσματα θὰ τιμήσωσι τὰ ἀνδραγαθήματά σου. Ἡ οὐρανία δύναμις, ἥς αἱ ἀποφάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ στόματός μου, σὲ εὐλόγησε, καὶ ἡ εὐλογία αὐτῆς ἔσεται πάντοτε καὶ παντοῦ μετὰ σοῦ! Τετέλεσται. . . αἱ δυνάμεις μου πρὸς στιγμὴν ζωογονηθεῖσαι μετὰ ἐγκαταλείπουσι πάλιν· οἱ ὀφθαλμοὶ μου, εἰς οὓς ἠνεψόχη αἴφνης ὄψις ἐξαισία, καθίστανται ἀσθενεῖς καὶ ἀβέβαιοι. . . ἄλλως τε ὁ οὐρανὸς ἔδειξεν ὅτι ἀντιστρατεύεται κατὰ τοῦ ὑμεναίου, τὸν ὁποῖον ἐμέλλομεν νὰ πανηγυρίσωμεν. Ἀδελφοί μου, τὸ καθήκον ἡμῶν ἐξεπληρώθη εἰς τοὺς τόπους τούτους, δὲν ἔχομεν τί νὰ πράξωμεν. . . ἃς ἐπιβιασθῶμεν λοιπὸν, ἃς ἐπιβιασθῶμεν!» Οἱ μοναχοὶ ἐδέχθησαν τὸν ἱερέα ὅστις ἔπεσεν εἰς τὴν ἀγκάλην αὐτῶν καταβεβλημένος καὶ μόλις ἀναπνέων. Ἀκριβεῖς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν αὐτοῦ πάντες, ἀρνοῦνται νὰ διαμείνωσι περὶ σόσσοτον. Ἐπιβιάζονται, ἀναπετανούουσι τὰ ἰστία καὶ ἀνέρχονται εἰς τὸ πέλαγος.

ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

I

Δὲν παρετηρήσατε, ὅταν ἡ θορυβώδης βροντὴ ἐξεβράγη αἴφνης ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς ἡμῶν, ὅποια βαθεῖα σιγῇ διαδέχεται τὴν ἀντήχησιν τοῦ κερανοῦ καὶ βασιλεύει εἰς

τὰ δάση, τοὺς λειμῶνας καὶ τὰς πεδιάδας; Ἡ σύκαλις δὲν ταραττεται πλέον εἰς τὰς διασπάγας, τὰ φύλλα τῆς εὐκινήτου αἰγείρας εἰσὶ σιωπηλά καὶ ἄφωνα· τὰ ἄνθη τειχῶν δὲν κυματίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἑρειπωμένου πύργου μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ καταγιγίς, ψιθυρίζουσα κατ' ἀρχὰς μακρὰν, ἔπειτα πλησιέστερα καὶ παράγουσα τότε συριγμὸν ὄζυν, ἐγείρεται καὶ σαρώνει τὸ στενάζον ὄρος.

II

Ἄρτόριχ! Τοιαύτη σιωπὴ ἐβασίλευσεν εἰς τὴν μεγάλην σου αἵθουσαν, ὅτε ὁ λευκότριχος ἐκεῖνος ἱερεὺς ἀπήγγειλε τὸν προφητικὸν λόγον τοῦ· καὶ τὰ ἱστία τῶν ὑπακουόντων μοναχῶν εἶχον ἤδη ἀναπετασθῆ εἰς τοὺς ἀνέμους τῆς μεσημβρίας, πρὶν μία λέξις ἐξενεχθῆ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὀμηγυρίν. Ἄλλὰ ταχέως ψιθυρισμοὶ δισταγμοῦ καὶ τρόμου, ταπεινῆ τῆ φωνῆ κατ' ἀρχὰς ἐκφερόμενοι πρὸς οὐς ἀνήσυχον, ἐτάραξαν τὴν ἐπιβλητικὴν ἐκείνην σιωπὴν καὶ οἱ παρειαρισκόμενοι ἔφεραν ἀνήσυχια βλέμματα εἰς τὸ βαθύ ἄνοιγμα παραθύρου, ὅπου ὁ πρίγκηψ τῶν νήσων ἐφαίνετο πιέζων τὸν ὀρηκτικὸν Λόρν· ἀποφασίση πρᾶγμα, τὸ ὅποιον δὲν ἤρμοζεν εἰς τὸν κύριον αὐτόν, ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας καὶ τῶν παρωργισμένων χειρονομιῶν αὐτοῦ.

III

Ἐγειρόμενος τέλος μετ' ἤθος ἀπειλητικὸν κλαίει τὴν πυγμὴν αὐτοῦ, ἀνατινάσσει τὴν κεφαλὴν μετ' ὀργήν. «Μὲ νομίζεις λοιπὸν τοσοῦτον κακοήθη, εἶπε, ὥστε νὰ λησμονήσω θανάσιμον ἔχθραν, ὥστε νὰ σφίγξω χεῖρα ἐρυθρὰν ἐκ τοῦ αἵματος ἀγαπητοῦ συγγενοῦς μου; Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ ἀφοσίωσίς σου πρὸς ἐμὲ καὶ ἡ δικαία ἀνταπόδοσίς τῆς ἀρχαίας φιλίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὠρκίσθημεν; Ἄ! ἡ παροιμία τῶν ὀρέων ἡμῶν δὲν ψέγει ἐσφαλμένως τὴν μεταβαλλομένην πίστιν τῶν νησιωτῶν. Ἔστω! ἀλλὰ πιστευσόν με, μετὰ μικρὸν ἐκεῖνος, ὅστις ἤδη ὑβρίζεται, θ' ἀποπλύνῃ τὰς ὑβρεῖς. . . καλέσατε τὴν Ἐμὴν . . . καλέσατε τὴν κόρην τοῦ Λόρν, ποῦ εἶναι ἡ ἀδελφὴ μου, δειλοὶ δούλοι! . . . Ἔστὲ βέβαιοι ὅτι μῆτε αὐτὴ, μῆτε ἐγὼ θὰ ἐκτεθῶμεν περισσότερο εἰς τὰς ὑβρεῖς σας. Ἄς ἀναχωρήσωμεν, Ἀργεντίνη, ἄς ἀναχω-

ρήσωμεν. Δὲν ἀναγνωρίζομεν οὐδὲ ἀδελφοὺς, οὐδὲ συμμάχους εἰς τοὺς φίλους τοῦ Βρούκη, εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἀγγλίας.»

IV

Ἄλλὰ τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν μάστιγαν αὐτοῦ, ὅτε οἱ ζητοῦντες τὴν Ἐμὴν ἠρνήθησαν ματαίως ἀπὸ τῆς κάτω αἰθούσης τοῦ πύργου μέχρι τοῦ ὑψίστου δωματίου τοῦ φρουρίου; «Προδοσία! . . . Ἀπιστία! . . . Ἐκδίκησις! . . . ἀνέκραξεν ἡ πλουσία ἀμοιβὴ ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον ὅστις τιμωρήσῃ τὴν ὕβριν ταύτην! Εἰς αὐτόν θὰ δοθῶσι γαῖαι βαρῶνου!» Ἡ φρενητιῶσα αὐτοῦ ὀργὴ οὐδόλως καθυσχύασεν, ὅτε ἔμαθεν ὅτι ἡ Μοράγ ἔφυγε μετὰ τῆς ἀδελφῆς του καὶ ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου τῆς ἐσπέρας ταύτης δύο ξένοι ὠλίσθησαν ἀπαρατήρητοι καὶ ἀγνώριστοι εἰς τὴν λέμβον τοῦ Ἀββά. «Ἄς ὀπλίσωμι πάσας τὰς γαλέρας μου! Ταχέως! Καταδιώξατε αὐτούς! ὁ ἱερεὺς θὰ μετανοήσῃ διὰ τὴν προδοσίαν ταύτην! Ἄλλως τε δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ μάθωμεν πῶς ἡ Ῥώμη θὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν ψευδῆ αὐτοῦ προφητείαν!» Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ κραυγαί, ἃς ἡ ἀγανάκτησις ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ὑπερηφάνου Λόρν. Ὁ Κορμάκ Δουὰλ ἤτο ἐπιτήδειος πειρατῆς καὶ ἐχάρη, διότι εὗρισκεν ἀφορμὴν νὰ διαρπάσῃ. Ἄλλοι ὅμως ἐδίστασαν καὶ εἶπον ταπεινῆ τῆ φωνῆ. «Ἡ νέα κόρη ἠσθάνθη τὸν πρῶτον ἔρωτα αὐτῆς διὰ τὸν Ῥονάλδον τῶν νήσων καὶ φοβούμενη μὴ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, καθὼς ἠπεῖλει, ἀναγκάσῃ αὐτὴν νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ ἀγγλοῦ εὐγενοῦς, κατέφυγεν εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Ἰόνας. Θὰ κάμῃ καλὰ νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἱερόν τοῦτο ἄσυλον, ἕως οὗ ὁ ἀββάς καθησυχάσῃ τὰς φοβερὰς ταύτας φιλονεικίας.»

V

Ἐνῶ τὸ φρούριον ἀντελάλει τὰς ἀνυπομόλους καὶ παρωργισμένας κραυγὰς τοῦ ἄρχοντος τοῦ Λόρν, ἄ δότε μου τὸν ἵππον μου! τὸν μανδύαν μου! καὶ πάντες ὅσοι με σέβονται, ἄς με ἀκολουθήσωσι! . . . Ἡ Ἀργεντίνη ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Βρούκην τοὺς τολμηροὺς τούτους λόγους. «Κύριε κόμη, δίδω ἀκόμη πρὸς τὸν Βρούκην τὸν

τίτλον τοῦτον, μολοντί πρὸ πολλοῦ ἀπώλεσε καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν κομητείαν αὐτοῦ, ἀφότου ἐνεδύθη τὸν ὀπλισμὸν ἀντάρτου. ἀλλὰ κόμης ἢ ὑπήκοος. . . πρὸ ὀλίγου ἐξέφερες λόγους, οἵτινες ἐπλήρωσαν τὸν Ἀργεντίνην ἢ τιμὴ με ἀναγκάζει νὰ σὲ ζητήσω λόγον. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπῶμεν πρὸς ἀλλήλους ὅτι οἱ βραχιόνες μας γνωρίζουσιν ἐπίσης καλῶς νὰ μεταχειρίζονται ὄπλον. Ζητῶ παρὰ σοῦ χάριν, ἦν δύναται νὰ ζητήσῃ στρατιώτης. Θέσε τὴν περιχειρίδα ταύτην ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς περικεφαλαίας σου κατὰ τὴν πρῶτην μάχην, καθ' ἣν θέλομεν συναπαντηθῆ καὶ θὰ σὲ εἶπω, καθὼς τὸ εἶπον πάντοτε, ὅτι, μολοντί ἀποπλανηθεὶς ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας, εἶσαι ὁ μὴ πάντοτε εὐγενὴς ἵππότης.

VI

— Καὶ ἐγὼ, ἀπήντησεν ὁ βασιλικὸς Βρούκης, δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ὁ Ἀργεντίνης προσβάλλει τοὺς ἵπποτάς, σύρων τὸ ἔνδοξον αὐτοῦ ξίφος ὑπὲρ τυράννου· ἀλλὰ ἀπαντῶ μόνον εἰς τὸ εὐγενὲς αἰτήμά σου. Ἔσο βέβαιος, ἵππότη, ὅτι τὸ ἐνέχυρον τὸ ὅποιον με δίδεις θὰ ἵπταται ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς περικεφαλαίας μου εἰς πᾶσαν μάχην καὶ πιστεύσε ὅτι, ἐὰν ἀπερισκέπτως ἡ γλῶσσὴ τῆς σὲ μὴ ἡδυνήθη ἀκουσίως νὰ πληγώσῃ τὴν τιμὴν σου, θὰ λάβῃς πᾶσαν ἱκανοποίησιν. Οὐδέποτε περιχειρὶς, δοθεῖσα ἐν τῇ νεότητί μου ὑπὸ τοῦ ἔρωτος γυναικὸς, ὑπῆρξε προσφιλεστέρα εἰς τὴν καρδίαν μου τῆς περιχειρίδος ἣτις προέρχεται ἀπὸ σοῦ! Χαῖρε λοιπὸν, εὐγενὲς ἐχθρὲ! Ὑγεία καὶ εὐτυχία μέχρι οὗ ἐπανιδωθῶμεν. Καὶ τότε. . . γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ!

VII

Οὕτως ἀπεχωρίσθησαν. . . Ἡδὴ θορυβούντες ὡς τὰ κύματα τὰ ὠθούμενα ἐπὶ τῶν βράχων τῆς παραλίας οἱ φίλοι τοῦ Λόρν ἀπεσύροντο. Πᾶς ἀρχηγὸς ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν αὐτοῦ ἐπιστρέφει εἰς τὸν πύργον τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρέων, σκεπτόμενος πόσον μάταια εἶναι τὰ σχέδια τῶν ἀνθρώπων, πόσον μάταια αἰελλπίδες αὐτῶν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ῥονάλδου, διπλῆ σειρά φυλάκων ἀγρυνεῖ εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἄρτόριχ ἢ ὄρσο-θύρα καὶ ἡ θύρα τριπλῶς ἐκλείσθησαν διὰ

σιδηρῶν ράβδων, διὰ μοχλῶν, δι' ἀλύσεων· ἔπειτα ἐξορκίζει μετὰ εὐπροσηγορίας τοὺς ξένους νὰ συγχωρήσωσι τὴν διακοπὴν τῶν διασκεδάσεων καὶ τοὺς προτρέπει νὰ μείνωσιν ἀφόβως εἰς τὸν πύργον. Ταχέως δ' ἄδεις καὶ ὑπηρεταὶ προηγούνται τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῶν ἵπποτῶν, οἵτινες ἀποσύρονται εἰς τὰ οἰκήματα αὐτῶν. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ἐκφέρει τὰς ἐσπερινὰς προσευχὰς καὶ ταχέως πάντες βυθίζονται εἰς ὕπνον, ὅστις διαχέει ἐπὶ τοῦ σώματος τὴν εὐτυχῆ λήθη τοῦ κόπου.

VIII

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξεγειρόμενος ὁ μονάρχης κραυγάζει πρὸς τὸν Ἐδουάρδον, ὁστις κοιμάται παρὰ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. «Ἐγείρου, ἀδελφέ μου, ἄλλως θὰ κοιμηθῆς διὰ παντός. . . μυστικὴ θύρα ἐστράφη ἐπὶ τῶν στροφίγγων αὐτῆς· λάμψις δαδὸς ἔλαμψε. . . ἐγείρου, Ἐδουάρδε, ἐγείρου, σὲ λέγω! κάποιος ὀλισθαίνει ἐκεῖ ὡς νυκτερινὸν φάντασμα. Ἄλλ' ὄχι μὴ κτυπᾷς· εἶναι ὁ γενναίως φιλοξενῶν ἡμᾶς. . . » Ἐφόντι κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα δάδα ὁ Ῥονάλδος προσεγγίζει, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Δοῦν-Βεγάν. . . Ἀμφότεροι ἐκλιναν τὸ γόνυ ἀπέναντι τοῦ Βρούκη ὡς σημεῖον πίστεως· προσέφερον πρὸς αὐτόν τὰ ξίφη καὶ ἀσπάζονται αὐτόν μετ' ὅσον τίτλον τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου καὶ τῶν νήσων, τοῦ νομίμου ἀρχηγοῦ τῆς Σκωτίας. «Ὡ ἐκλεκτὸ τοῦ οὐρανοῦ, λέγει ὁ Ῥονάλδος, ἀπάντησον! μετ' ὅσον χεῖρας διὰ τὰς πλάνας τῆς νεότητός μου; Ἀπομακρυνθεὶς τοῦ καθήκοντος διὰ τῶν μηχανορραφῶν τῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἔσυρον κατὰ σοῦ ξίφος ἀνταρτικόν, ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη, μολοντί ὀπλισμένος κατὰ τῶν δικαιωμάτων σου, πάλιν ἀπέδιδον δικαίαν καὶ εὐλογητὴν τιμὴν πρὸς τὴν εὐγενῆ ἀνδρίαν σου. — Φεῦ! ἀγαπητέ Ῥονάλδε, ἀπήντησεν ὁ Βρούκης, οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι καιροὶ αἰτιολογοῦσι πολλὰς πλάνας· ἐγὼ αὐτοὺς μᾶλλον ἡμῶν ἔνοχος. . . » διεκόπη, διότι ἡ ἀνάμνησις τῆς ἡττῆς τοῦ Φαλκίρη κατέθλιψε τὴν καρδίαν τοῦ. Ἐθλίψε τὸν Λόρν τῶν νήσων ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ καὶ ἐτελείωσε διὰ στεναγμοῦ τὴν φράσιν, ἣν ἤρχισε.

IX

Ὁ Ῥονάλδος καὶ ὁ Τορκουίλ προσφέρουσιν εἰς τὸν μονάρχη· ν' ἀνακτῆσθαι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ διὰ τῶν ὄπλων καὶ τῆς ἐπιβροχῆς αὐτῶν· ἀλλ' αἱ συμβουλαὶ αὐτῶν πρέπει ἐπὶ μακρὸν νὰ σταθμισθῶσι, πρὶν ἐγείρωσι τὴν σημαίαν τῶν στρατῶν καὶ συναθροίσωσι στρατοῦς· διότι ὁ χρυσὸς τῆς Ἀγγλίας καὶ αἱ ῥαδιουργίαι τοῦ Λόρν συμπιεσάδων πολλοὺς ἀρχηγούς εἰς τὰς ὁμοσπονδίας τοῦ Νότου· ἀπαντῶν εἰς τὰς προσφοράς ταύτας ὁ Βρούκην, ἐνεπιστεύθη εἰλικρινῶς τὸ τολμηρὸν αὐτοῦ σχέδιον εἰς τοὺς νέους ὄπαδούς του. « Ἀφοῦ διανύσω τὸν χειμῶνα ἐν ἐξορίᾳ, ἐπεθύμουν ν' ἀποβιβάσθω εἰς τὰ προσφιλῆ παράλια τοῦ Καρὶκ' ἐπεθύμουν νὰ ἐπανιδῶ τὸ Ἄυρ, τὴν γεννέθλιόν μου γῆν, καὶ νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰ πολυτελῆ συμπόσια, τὰ ὅποια ὁ Κλιφφόρδος δίδει εἰς τὸν πύργον τῶν πατέρων, ὅπου ἡ ἀλαζονεία αὐτοῦ ἄρχει σήμερον. Ἀλλ' ἐπεθύμουν κατὰ πρῶτον νὰ ὑπάγω εἰς Ἀρρᾶν, ὅπου ὁ γενναῖος Λενόξ μοι παρασκευάζει βοήθειαν· κατελείφθημεν ὑπὸ τρικυμίας, ἧτις δισκόρπισε τὰς λέμβους ἡμῶν καὶ μετέβαλε τὰς ἀποφάσεις μας. Ἡ λέμβος μου διὰ ν' ἀποφυγῆ ἔχθρικόν πλοῖον ἀπεμακρύνθη πολὺ τοῦ σκοποῦ τοῦ ταξειδίου, ὅτε ἡ σοφὴ βούλησις, ἡ ἀρχουσα τῆς ἡμετέρας βουλήσεως, μᾶς ὠδήγησεν ἅπαντας πρὸς τὸν πύργον φίλου.»

X

Ὁ Τορκουίλ ἔλαβε τὸν λόγον. « Ὁ καιρὸς κατεπεῖγαι, πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν ἄνευ βραδύτητος καὶ παρακαλοῦμεν ἐπιμῶνως τὸν ἄρχοντα ἡμῶν νὰ μὴ ἐκτεθῆ εἰς τοὺς κινδύνους πολιορκίας. Ὁ Λόρν, ὅστις σπεύδει νὰ ἐκδικηθῆ, εὐρίσκειται πολὺ πλησίον τῶν πύργων τοῦ Ἀρτόρνιχ μὲ πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ διοικεῖ, καὶ τὰ ἑλαφρὰ πλοῖα τῆς Ἀγγλίας διασχίζουσιν οὐχὶ μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ τὰ ὕδατα τοῦ Κλύδην, ἔτοιμα ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον καὶ νὰ καθαρῶσιν ὅλους τοὺς ἰσθμούς καὶ νὰ ἐπιτηρήσωσι πάσας τὰς παραλάσις. Πρὶν λοιπὸν δοθῆ τὸ σύνθημα, πρέπει ὁ ἄρχων ἡμῶν νὰ εὔρη ἄστυλον ἀσφαλές καὶ μυστικόν πρὸς τὰ σύνορα τῆς Σκῦου. . . Ὁ Τορκουίλ θὰ ἦναι πρῶτος καὶ ὠδηγὸς αὐτοῦ. — Ὁχι,

γενναῖε ἀρχηγέ, ἀνέκραξεν ὁ Ῥονάλδος, θὰ συνοδεύσω ἐγὼ αὐτὸς τὸν κύριόν μου, θὰ καλέσω εἰς τὰ ὄπλα τοὺς πολεμιστὰς τῆς Σλεάτης, ἐνῶ σὺ, ὁ διάσθεμος διὰ τὴν ἐν τῷ συμβουλίῳ φρόνησιν, θὰ διευθύνῃς τοὺς συμμάχους διὰ τῶν σοφῶν συμβουλῶν καὶ θὰ ἐπιβάλλῃς εἰς αὐτοὺς διὰ τῶν λευκῶν τριχῶν σου. — Καὶ ἂν οἱ λόγοι μου δὲν ἔχωσιν ἀρκετὴν βαρύτητα, ἀπήντησεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Δουν-βεγάν, τὸ βαρὺ αὐτὰ ξίφος θὰ κλίνῃ τὴν πλάστιγγα.

XI

Τὸ σχέδιον τοῦτο μοι ἀρέσκει, εἶπεν ὁ Βρούκην· ἐν τούτοις καλλίτερον θὰ ἦτο, ἂν ἡ Ἰσαβέλλα διὰ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ἐπιήγαγε διὰ τῆς λέμβου μου καὶ τῆς συνοδίας μου εἰς τὰ φιλόξενα παράλια τῆς Ἰρλανδίας· θὰ ὑπάγῃς καὶ σὺ μετ' αὐτῆς, Ἐδουάρδε, διὰ τὴν παραμυθίαν καὶ τὴν ὑπερασπίζεσαι ἐν ἀνάγκῃ, διὰ νὰ συγκεντρώσῃς τοὺς δισκορπισμένους φίλους ἡμῶν. « Ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῶν χαρακτήρων τοῦ λόρδου Ῥονάλδου, πᾶσα ἄλλη ἀπόφασις ἤθελεν ἠχῆσαι κάλλιον εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ σχέδιον ἐξετελέσθη μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα μετ' ἧς καὶ ἀπεφασίσθη. Δύο λέμβοι ἐφωπλισμέναι λαθραίως ἐξῆλθον τοῦ κόλπου· ἀνεπέτασαν τὰ ἰστία πρὸς δύο ἀντιθέτους διευθύνσεις· ἡ μὲν πρὸς τὰ παράλια τῆς Σκῦου, ἡ ἄλλη πρὸς τὴν ὄχθιν τοῦ Ἐρίνου.

XII

Ἄς ἀκολουθήσωμεν τὸν Βρούκην καὶ τὸν Ῥονάλδον. . . Ἐνὸς ἀνεμῶς ἐξώγαγε τὸ ἰστίον αὐτῶν μέχρις οὗ εἶδον τὰ σκυθρωπὰ ὕψη τοῦ Μούλ καὶ τοὺς κυναοὺς λόφους τοῦ Ἀρδναμουχᾶν· ἀλλὰ τότε οἱ ἀπόγειοι ἀνεμοὶ ἤρχισαν νὰ πνέωσι θιαίως καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ καταβιβάσωσι τὰ ἰστία καὶ νὰ κωπηλατῶσι. Ἐπάλασαν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν κατὰ τῆς μαινομένης θαλάσσης καὶ μόλις περὶ τὴν πρωίαν εἶδον τὸ ῥομαντικὸν παράλιον τῆς Σκῦου. Εἶδον τὰς πρώτας ἀκτίνας τοῦ ἡλίου χρυσιζούσας τὴν ἄγονον κορυφὴν τοῦ Κόλιν, ὅστις ἐγείρεται πρὸς ἀνατολάς· ἀλλ' ὁ πλοῦς αὐτῶν ὑπῆρξε τοσοῦτον ἐπίπικτος καὶ βραδύς, ὥστε πρὶν εἰσελθῶσιν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Σκλαβίγου, ὁ-

που ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν ἀναμείνοντες εὐνοῦστερον ἀνεμον, τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του. « Ἐὰν οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν με ἀπατῶσιν, εἶπεν ὁ Ῥονάλδος, ἰδοὺ αἱ ἄγρια ἔρημοι, αἰτίνες ἐκτείνονται πρὸς βορρᾶν τῆς Στράτ-Ναρδίνης καὶ τοῦ Δούνσκη· οὐδὲν ἀνθρώπινον ὄν πατεῖ ἐδῶ, καὶ ἀφοῦ οἱ ἐναντίοι ἀνεμοὶ πνέουσι πάντοτε, ἂν ὁ ἡγεμὼν μου δὲν καταφρονῇ τὰς διασκεδάσεις τοῦ κυνηγοῦ, τί μᾶς ἐμποδίζει ν' ἀποβιβάσθωμεν, διὰ νὰ ὑπάγωμεν νὰ φρονεῦσωμεν ἔλαφον εἰς τὸ ὄρος; Ὁ Ἄλάν, ὁ ἀκόλουθός μου, θὰ ἔλθῃ μετ' ἡμῶν· γνωρίζει νὰ μεταχειρίζεται ἐπιτηδεῖως τὸ τόξον, καὶ ἂν ἀπαντήσωμεν θήραμα, τὸ βέλος αὐτοῦ μᾶς ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἐπιτυχίας.» Τότε ἕκαστος ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ τόξον καὶ βέλη, πλησιάζουσιν εἰς τὸ παράλιον, πηδῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἀφίνοισι τὸ πλοῖον αὐτῶν καθὼς καὶ τὸ πλήρωμα εἰς μέρος, ὅπου ταχὺς χειμάρρος ῥέει μετὰ πατάγου ἐπὶ τῆς βραχώδους αὐτοῦ κοίτης, χυνόμενος εἰς τὸν Ὠκεανόν.

(ἀκολουθεῖ).

H ΒΙΒΛΙΟΠΟΙΙΑ.

Ἡμέραν τινὰ μετὰ μακρὸν περίπατον ὑπῆγον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Λονδινίου Μουσείου· εἰσελθόν δ' εἰς αὐτὴν ἐθύμασα τό τε πλῆθος τῶν βιβλίων καὶ τὸ τῶν λογάδων, οἵτινες παρακαθήμενοι εἰς μακρὰς τραπέζας ἀνεγίνωσκον ἀρχαίων ἢ νεωτέρων συγγραφέων πονήματα· παρεκάθησα καὶ ἐγὼ εἰς μίαν τῶν τραπέζων τούτων πλήρης σκέψεων, καὶ ἐνῶ συνελογίζομην ἐστήριξα τὴν κεφαλὴν μου εἰς σωρείαν αἰδεσίμων βιβλίων εἰς φύλλον.

Ἐἶτε ἕνεκα τῶν ὑπνωτικῶν ἀναθυμιάσεων τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων, εἶτε ἕνεκα τῆς βαθείας σιωπῆς ἧτις ἐπεκράτει ἐν τῇ αἰθούσῃ, εἶτε ἕνεκα τῆς κουράσεως ἣν ἠσθάνομην μετὰ τὸν μακρὸν περίπατον, ἢ τέλος ἕνεκα κατηραμένης ἐξέως νυσταγμοῦ εἰς ἀκατακλήλους ὄρας καὶ τόπους, ὑπὸ τοῦ ὁ-

ποίου βαρέως ἐνοχλοῦμαι, δυστυχῶς ἀπεκοιμήθην ὑπνον βαθύν. Εἰσέτι μὲν ταῦτα ἡ φαντασία μου ἔμεινε εἰς ἐνέργειαν, καὶ τῷ ὄντι ἡ αὐτὴ τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἡ τῶν λογάδων σκηνὴ ἔμεινε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ νοός μου, μόνον εἰς τὰς λεπτομερείας κατὰ τὴν παραλλαγμένην. Εἶδον καταῖθαρ ὅτι ἡ αἰθουσα ἦτο εἰσέτι κεκοσμημένη διὰ τῶν εἰκόνων ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλλ' ὅτι ὁ ἀριθμὸς εἶχεν αὐξήσει. Αἱ μακρὰί τράπεζαι ἐγένοντο ἄφαντοι καὶ ἀντὶ τῶν σοφῶν Μάγων ἢ λογάδων, εἶδον πληθύν ῥακενδυτῶν, ὡς ἐκείνους οἵτινες ἐργάζονται εἰς τὴν μεγάλην ἀποθήκην τῶν ἀποβλήτων ἐνδυμάτων παρὰ τὴν ὁδὸν Μόν-Μάουθ. Ὅσάκις ἐλάμβανον οὗτοι βιβλίον τι, ἕνεκα τῶν παραδόξων τῶν συμβαινόντων ἐν τοῖς ὄνειροις, μοι ἐφαίνετο ὅτι μετεβάλλετο εἰς ἐνδυμα ξένου ἢ ἀρχαίου συρροῦ, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ κύριοι ἐκαλλωπίζοντο. Παρετήρησα ὅμως ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἤθελε νὰ ἐνδυθῆ ἐκ μιᾶς ἐνδυμασίας, ἀλλ' ἐλάμβανε μανίκιον ἀπὸ τὴν μὲν, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τὴν δὲ, ποδιᾶν ἀπὸ ἐτέραν τινὰ, ἐνδύμενος τεμαχικῶς, ἐνῶ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ῥάκη παρεμόνευον ἢ μᾶλλον προέβαινον ἐκ τῆς δανεικῆς στολῆς.

Ἦτο μετὰ αὐτῶν μεγαλοπρεπῆς τις, ῥοδόχρους, εὐτραφῆς ἱερεὺς, τὸν ὅποιον εἶδον κρυφοκυττάζοντα διάφορα εὐρωτιῶντα παλαιῶν συγγραφέων πονήματα πολεμικῆς θεολογίας διὰ μέσου διόπτρων. Μετ' ὀλίγον ἀπεφάσισε νὰ φορῆσῃ τὸ πλατὺ ἐπανωφόριον ἐνὸς τῶν παλαιῶν τῆς ἐκκλησίας Πατέρων, καὶ ἀφαιρέσας τὴν πολιᾶν γενειάδα ἄλλου τινὸς προσεποιεῖτο τὸν ὑπὲρ λίαν σοφόν· ἀλλὰ τὸ ἄστειον χυδαῖον πρόσωπόν του ἠράνιζε πάντα τὰ τῆς σοφίας κοσμήματα. Ἄλλος δὲ τις, ἀσθενὴς τὴν ὄψιν κύριος, ἐκέντα τὸ λίαν κοινὸν ἐνδύμα του διὰ χρυσῶν νημάτων, ἐξαγομένων ἐκ διαφόρων αὐλικῶν ἐνδυμασιῶν τῆς βασιλείας τῆς ἀνάσσης Ἐλισάβετ. Ἄλλος τις ἐκόσμησεν ἑαυτὸν μεγαλοπρεπῶς ἐκ τινος χειρογράφου, ἀπέθηκεν ἀνοδοῦσμην εἰς τὸ στήθος του, συλλεγεῖσάν ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ ἐπιγραφομένου «Παράδεισος τῶν γευστικῶν ἢ γλυκῶν ἐπινοημάτων,» καὶ φορέσας τὸν πῆλον τοῦ ἱππῶτα Φιλίππου Σίδνη ἀνεχώ-

ANNA Η ΒΡΕΤΑΝΗ.

Λουδοβίκος ο ΙΑ'. αποθνήσκων ἄφησε τὸν θρόνον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κάρολου Η'. καὶ τὴν ἀντιβασιλείαν εἰς τὴν Ἄνναν τοῦ Βωζαί τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του, σύζυγον πρίγκηπος τινος τοῦ οἴκου τῶν Βουρβόνων. Ἡ πρίγκηπέσσα αὕτη ἐδικαίωσε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πατρὸς αὐτῆς δι' ἔμφρονος καὶ γενναίας διαγωγῆς, ἐνῶ πολλὰ καὶ διακαίως ἐμέμφθησαν τὸν πατέρα της διὰ τὴν διαγωγὴν του. Εἶχε πρὸς τούτους αὐτὴ ἀδελφὴν, σύζυγον υἱοῦ τινος Καρόλου τοῦ Ε', φέροντος ἤδη τὸ ὄνομα τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας. Οὗτος, ὢν ἐκ γεννήσεως μὲν ὁ πρῶτος ἐκ βασιλικοῦ αἵματος πρίγκηψ, ὡς ἐκ τοῦ γάμου του δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ νέου βασιλέως, εἶδεν ἑαυτὸν μετὰ βαθείας λύπης στερηθέντα τῆς ἀντιβασιλείας, χάριν γυναικὸς τινος. Ἀντεποιήθη ὅθεν τὴν ἐξουσίαν διὰ τῶν ὄπλων, λαβὼν ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τὸν δούκα τῆς Βρετανίας. Μάχη τις συνεκροτήθη εἰς ἄγιον Ὄβεν τοῦ Κορμιέ τὴν 27 Ἰουλίου 1487 μεταξύ, ἐξ ἑνὸς μὲν τοῦ στρατοῦ Φραγγίσκου τοῦ Β', δουκὸς τῆς Βρετανίας, συμπολεμοῦντος καὶ τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ στρατοῦ Καρόλου τοῦ Η' ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὀποῖου ὀνόματι μὲν ἦτο ὁ νέος βασιλεὺς, πράγματι ὅμως ὁ Τρεμουίλ. Οἱ Βρετανοὶ ἐντελῶς ἠττήθησαν. Ὁ δούξ τῆς Αὐρηλίας ἠχμαλωτίσθη καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸν ἀπόρητον πύργον τοῦ Βούργου, ἔνθα τρία ἔτη ἐμαραίνετο ἐκ τῆς σκληρᾶς ταύτης αἰχμαλωσίας.

Μετὰ τινὰ χρόνον συνθήκη τις ἐνδοξος διὰ τὴν Γαλλίαν συνωμολογήθη εἰς Σαβλέ· διότι ὁ δούξ Φραγγίσκος ὁ Β', ἐπιζήσας μόνον ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἠττάν του, κατέλιπε τὸ δουκικὸν στέμμα εἰς τὴν θυγατέρα του Ἄνναν τῆς Βρετανίας.

Ἡ νέα αὕτη πρίγκηπέσσα, ἣτις ἐλάμβανεν ὡς προῖκα μίαν μεγάλην ἐπαρχίαν, ἦτο ἡ πλουσιωτέρα κληρονόμος τοῦ κόσμου. Ὁ Ἐρρίκος Η' τῆς Ἀγγλίας, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀραγῶνος, ὑπεσχέθησαν στρατεύματα διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς

Βρετανίας. Ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς δὲ παρουσιάσθη αἰσίων τὴν χεῖρα τῆς κληρονόμου. Ἀλλ' ὁ Κάρολος Η' ὑπερίσχυσε· χάρις εἰς τὴν διπλωματικὴν ἐπιτηδειότητα τῆς ἀδελφῆς του Ἄννης τοῦ Βωζαί.

Ὁ γάμος τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας καὶ τῆς τελευταίας δουκίσης τῆς Βρετανίας ἐπανηγυρίσθη εἰς τὸ φρούριον τοῦ Λανζαί εἰς Ἄνζου, τὴν 6 Δεκεμβρίου 1491. Ἡ μὲν δούκισσα ἦτο δεκατετραετής, ὁ δὲ βασιλεὺς εἴκοσι καὶ ἐνός ἔτους. Οὕτω ἐγένετο ὁ Κάρολος Η' καὶ δούξ τῆς Βρετανίας. Μετὰ τὸν θάνατόν του, συμβάντα μετὰ ἑπτὰ ἔτη, ὁ δούξ τῆς Αὐρηλίας, ὁ ἀρχαῖος σύμμαχος τοῦ δουκὸς τῆς Βρετανίας, διεδέχθη αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας ὑπὸ τὸν τίτλον Λουδοβίκου ΙΒ'. Μία δὲ ἐκ τῶν πρώτων πράξεων τοῦ βασιλέως τούτου ὑπῆρξε τὸ νὰ διαζευχθῆ τὴν θυγατέρα Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ'. Ἰωάνναν τῆς Γαλλίας, καὶ νὰ νυμφευθῆ τὴν χήραν Καρόλου τοῦ Η'. Ὁ γάμος οὗτος ἦνωσε πάλιν ὀριστικῶς τὴν Βρετανίαν εἰς τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας.

Αὐτὸς οὗτος Λουδοβίκος ὁ ΙΒ', ἀπὸ ὑπῆρξε πρίγκηψ ἀντάρτης, ἐφάνη βασιλεὺς μεγαλόψυχος, καὶ ἐδικαίωσε τὸ παρὰ τῶν ὑπηκόων του δοθὲν αὐτῷ ἐπίθετον τοῦ ἀπατρὸς τοῦ λαοῦ.

N.

Η ΑΝΑΤΟΛΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΣΟΥΝΙΟΝ.

Ἡ ἐνδεκάτη τῆς νυκτὸς ὥρα παρήλθε καὶ ἐν τούτοις λέμβος ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου ὠθουμένη κυλιέται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους ἐπὶ τῶν κυμάτων τοῦ Σαρωνικοῦ κατὰ τὴν 29 Ἰουνίου τοῦ 1868. Οὐδὲν ἐν τῇ λέμβῳ ἀκούεται, ἢ ὁ τριγμὸς τοῦ ἰστοῦ καὶ ὁ συριγμὸς ὁ ὑπὸ τῶν ὀλίγων σχοινίων τῆς λέμβου ἀποτελούμενος. Ὁ ἄνεμος εἶναι δυτικὸς, ἀλλὰ σφοδρὸς, τὰ δὲ κύματα πρὸ πολλοῦ ἤρχισαν νὰ ἐξογκοῦνται καὶ κυλίσονται με-

γαλοπρεπῶς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσ-

σης. Ἡ δύσις καὶ ἡ μεσημβρία εἶναι κεκαλυμμένη ὑπὸ μελανῶν καὶ ζοφερῶν νεφῶν, ἅτινα ἤθύνανται νὰ ταραξῶσι καὶ τὸν πλέον ἀτρόμητον ναῦτην. Ἡ λέμβος παραπλεύουσα τὴν ἀκτὴν τῆς Ἀττικῆς, τόσον εἶναι κεκλιμένη, ὥστε σχεδὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου μὲ τὴν θάλασσαν εὐρίσκεται ἡ μία τῶν πλευρῶν της. Ἐπὶ τοῦ οἴκου καθίται ὁ μόνος ναύτης, ὁ καὶ ἰδιοκτῆτης τῆς λέμβου, τρεῖς δὲ ἄλλοι φαίνονται ὑπάρχοντες ἐν τῇ λέμβῳ· οἱ μὲν δύο καθήμενοι ἐπὶ τῆς ἀνορθωμένης πλευρᾶς τῆς λέμβου καὶ ὁ ἕτερος ἐπὶ τοῦ κοιλώματος· οἱ τρεῖς οὗτοι δὲν φαίνονται ναυτικοί, δὲν ὀμιλοῦσιν, ἀλλὰ καὶ δὲν κοιμούνται· δυστυχῶς τὸ ψηλαφτὸν σκάτος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἐξετάσωμεν τὰς φυσιογνωμίας των. Ὁ ἄνεμος εἶναι οὐρμιος, ἡ δὲ λέμβος τρέχει. Παρατηρήσατε πόσον ταχέως κινεῖται! Μόλις τὰ κύματα προλαμβάνουσιν αὐτήν! Ἰδοὺ ἐν θά τὴν φθάσῃ! τὴν ἔφθασε... καὶ ἐνεκα τῆς κακῆς διεθυβύσεως τοῦ πηδαλίου κατέβρεξε καὶ τοὺς τέσσαρας ἐν αὐτῇ περισσώτερον ὅμως ὄλων κατεβράχην ὁ πηδαλιούχος...

Ἡμίσεια ὥρα παρήλθε· πάντες σιγῶσιν ἐν αὐτῇ· μόνον οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐν τῷ κοιλώματι ἐπιβάτου εἶναι τόσον σφοδροί, διότι εἶναι ὁ δειλότερος φαίνεται, ὥστε ἀκούονται. Ἄς προσέξωμεν... Ὁ πηδαλιούχος ἀνάπτει φανόν! Ἰδοὺ δυνάμεθα ἤδη νὰ διακρίνωμεν καὶ ἐπισκοπήσωμεν τὰς φυσιογνωμίας τῶν ἐν αὐτῇ. Ὁ ἐν τῷ κοιλώματι τῆς λέμβου περιχερακωμένος εἶναι νεανίας εἰκοσιτετραετής περίπου, μενυλαγχροινὸς τὴν ὄψιν καὶ ὡς ἐκ τοῦ συνόλου τῆς φυσιογνωμίας του δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὀρμητικὸς ὑπὸ τὴν καρδίαν του κρύπτονται πάθη, ἅτινα σπινθῆρα μόνον θέλουσιν ἵνα ἀναφλεγῶσι· ἤδη ἡ φυσιογνωμία του ἐκφράζει φόβον καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι σχεδὸν μετανοημένος εὐρίσκεται, διότι ἀπεφάσισε νὰ ἔμβῃ ἐντὸς τῆς λέμβου ταύτης. Ἐκ τῶν ἄλλων δύο ὁ μὲν λευκότερος φαίνεται τῆς αὐτῆς ἡλικίας, ἀλλὰ τὸ λεπτόν τῆς ἐπιδερμίδος του εἶναι κάλλι στον διακριτικὸν τῆς ἰδιοτελείας του· καὶ ὁ τρίτος κατὰ τι νεώτερος τῶν ἄλλων παριστᾷ καὶ ἀντιπροσωπεύει, οὕτως εἰπεῖν, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἐν τῷ κοιλώματι, τὴν ἀπά-

θειαν καὶ τὴν ψυχρότητα. Ἄς τοὺς ἀκοιολογήσωμεν καὶ ἀς προσέξωμεν εἰς αὐτούς. Ὁ ἄνεμος ἤδη εἶναι μετριώτερος καὶ ἡ θάλασσα λειοτέρα· ἡ λέμβος εὐρίσκεται πρὸ τῶν νήσων τῶν ἐπιλεγόμενων Φλεβῶν.

— Ἐδῶ περνοῦμε τὰ νησιά, λέγει ὁ ναύτης. Ἡ δὲ φωνὴ του ἔκαμε τὸν ἐν τῷ κοιλώματι ν' ἀνεγερθῆ καὶ νὰ παρατηρήσῃ ἔμπροσθεν.

— Τὶ νησιά λέγεις; ἐδῶ δὲν βλέπω, ἢ ὅτι εἴμεθα περικυλωμένοι ὑπὸ ξηρᾶς, δὲν βλέπω διεξοδοῦ.

— Βρὲ! Νὰ πάρῃ ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ, ἀνεφανεὶ ὁ ναύτης· πῶς γελασθήκα.

Καὶ ἀληθῶς δὲν ὑπελείπετο ἡ ὀλίγον διάστημα ἵνα προσαράξῃ ἡ λέμβος ἐπὶ τῆς ἄμμου· ἦτο χερσονίζον τι μέρος τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ ὁ ναύτης μας ὑπέθεσεν ἀντὶ τῆς νήσου, ἣτις ὀλίγον ἀπωτέρω κεῖται. Ἡ λέμβος ἐστράφη καὶ ἐξῆλθε πάλιν εἰς τὴν τρικυμίαν, ἣτις ἀληθῶς ἐμαίνετο.

— Γὰ νὰ σᾶς εἰπῶ, φίλοι, ἐπαναλαμβάνει ὁ τοῦ κοιλώματος νεανίας· εἶναι ἀφροσύνη νὰ κινδυνεύωμεν διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἐν τῷ Σουνίῳ. Προτείνω νὰ προσπελάσωμεν εἰς τὴν ξηρὰν, ἕως οὗ κοπάσῃ ὁ ἄνεμος.

— Ἄ! δειλὲ, ἀντιτάττει ὁ λευκότερος· δειλὲ Θάνε! τόσον ἐφοβήθης;

— Καλὲ Διονύσιε, λέγει ὁ ἀπαθής· μὴ ἀκούωμεν τὸν Θάνον· ἔμπρός.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ, ἀφεντικᾶ, ἀνακραζέει ἐπὶ τέλος ὁ ναύτης. Ἐγὼ εἶμαι τῆς ιδέας τοῦ Κυρίου Θάνου· μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ ἀέρας ἢ θὰ φορτσάρῃ ἢ θὰ πάψῃ· γι' αὐτὸ, ἀς πιάσωμεν ἐδῶ κοντὰ καὶ ὕστερα πάλαι κάμομεν τὸ πανί μας καὶ πηγαίνομεν.

— Ἀκούσατε, φίλοι, ἐμέ. Ἐχῶ κάπως περισσοτέραν πείραν, ἐπαναλαμβάνει ὁ Θάνος. Βλέπετε ὅτι μετ' ἐμοῦ συμφωνεῖ καὶ ὁ βαρκάρης· ἀς προσπελάσωμεν!

— Ἄς προσπελάσωμεν λοιπὸν, λέγει ὁ ἀπαθής Ἀγγελος. (α).

— Ἐγὼ θὰ κοιμηθῶ, λέγει ὁ Θάνος καὶ

(α). Ἴδε παράρτ. Ἰλισσοῦ-Μαρία καὶ Λέανδρος—τὸν χαρακτήρα Δελῆ τινος.

καλύπτεται ὑπὸ τοῦ πλατέος ἐπανωφορίου του ἐντὸς τοῦ κοιλωμάτος τῆς λέμβου.

— Τώρα ἡμεῖς θὰ κάμωμεν σοκολάταν, Ἄγγελε! τὸν δὲ Θάνον ἄς ἀφήσωμεν νὰ κοιμάται, διότι ἡ τρικυμία ὑπὲρ τὸ δέον ἀνησύχως τοῦτον, φαίνεται. Νὰ σ' εἰπῶ ὁμως τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐγὼ οὐκ ὀλίγον ἐφοβήθην, βλέπων τὰ καταπληκτικὰ ἐκεῖνα κύματα, κινδυνεύοντα νὰ μᾶς σκεπάσωσιν ἀνεμνήσθην τῶν δυσκολιῶν ἐκείνων, ἄς μᾶς προέτεινον ἅπαντες οἱ λεμβούχοι τῆς προκυμαίας τοῦ Πειραιῶς, τὰς ἀρνήσεις ἁπάντων διὰ νὰ μᾶς παραλάβωσι καὶ μᾶς μεταφέρωσιν εἰς Σούνιον οὐχὶ ἐν καιρῷ αἰθρίας, ἀλλ' ἐν καιρῷ καθ' ὃν ἀπειλεῖτο νὰ ἐκραγῇ ἡ καταίγίς· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κοιμώμενος ἤδη λεμβούχος μᾶς ἐδίσταζεν, ἀλλ' οὐχ ἦττον πρέπει νὰ ἦνε ἄνθρωπος τολμηρὸς. Ἐν τούτοις, φίλε, νομίζω ὅτι θὰ ὁμολογήσης καὶ σὺ ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Διονυσίου, ὀφείλετε τὸ ἔκτακτον τοῦτο ταξείδιον· διότι ἅμα παρετηρήσατε τὸ ὑετώδες τοῦ καιροῦ καὶ ἀκατάστατον, καὶ σὺ καὶ ὁ Θάνος, εἰσθε τῆς ἰδέας ν' ἀναβληθῇ ἡ ἀναχώρησις μᾶς, ἐγὼ δὲ μόνος ἀντέστην.

— Ναὶ τὸ ὁμολογῶ, Διονύσιε, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐμοῦ οὐδὲν παράπονον δύνασαι νὰ ἔχῃς. Ἡμῖν καὶ εἶμαι πάντοτε ἀτρόμητος ἢ μᾶλλον ἀπαθὴς, ὅπως μ' ἀπεκαλέσατε.

— Ναὶ, ἐν τούτοις ἄς πῶμεν τὴν ἐτοιμασίαν σοκολάταν μετὰ τόσους κόπους· ὁ Θάνος ἂν τὸ ἐγνώριζε ὅτι ἠθέλαμεν κατορθώσει νὰ κάμωμεν καὶ ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἐμπόδιζεν ὁ κλυδωνισμὸς τῆς λέμβου, δὲν θὰ ἐκοιμάτο.

— Καλὲ, φίλε Διονύσιε, βλέπω ὅτι εἶσαι ἐπιτηδεύτατος περὶ τὴν σοκολάταν ἂν τὸ ἐγνώριζεν ὁ Σόλων θὰ σὲ παρελάμβανε εἰς τὸ κατὰσθημά του.

— Ναὶ, ἀληθῶς λέγεις· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἄνεμος εἶνε μετριώτερος καὶ ἄς ἐξυπνήσωμεν τὸν λεμβούχον ν' ἀναχωρήσωμεν.

Ὁ λεμβούχος ἐξηγέρθη αὐθωρεὶ καὶ ἡ λέμβος ἐπανήρξατο τὸν πλοῦν τῆς· ἀλλ' ὁ πλοῦς αὐτῆς, ἤδη εἶναι οὐχὶ ἀγῶν πρὸς τὰ κύματα ὅπως πρὶν, ἀλλὰ ταχὺ πτερυγίσμα γλάρου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· παρατηρήσατέ τιν, τὸσον ἡρέμα κινεῖται, ὥστε μόνος φαίνεται κινουμένη· ἡ θάλασσα

κατέστη λεία, λεπτὸς δὲ δυτικὸς ἄνεμος, ἀλλ' ἄρκετὸς ὥστε νὰ ὦθῃ ταχέως τὴν ἐλαφρὰν ἡμῶν λέμβον, πνέει, ὡσεὶ φοβούμενος φαίνεται νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ τοὺς τρεῖς ἐν αὐτῇ κοιμώμενους ἤδη ἐπιβάτας ἡμῶν.

Μόλις δὲ ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, καθ' ὅμιρον καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν, ἐφάνη καὶ ἡ λέμβος προσήρασε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ Σουνίου. Ὁ Θάνος ἀνηγέρθη ἐντρομος καὶ τρίβων τοὺς ὀφθαλμοὺς.

— Τι τρέχει, πνιγόμεθα;

Ἐκ τοῦ φόβου αὐτοῦ ὁ δυστυχῆς ὠνεύρετο ἴσως τρικυμίας καὶ καταποντισμοῦς.

— Ἐφθάσαμεν, εἶπεν ὁ Ἄγγελος χαρῶμενος. Ἀλλ' εἰσέτι δὲν βλέπομεν ν' ἀναβῶμεν εἰς τὸν ναόν· δὲν νομίζεις καλὸν νὰ λουσθῶμεν;

— Νὰ λουσθῶμεν; Ἄγγελε, νὰ λουσθῶμεν; Ὅχι, ὄχι· φοβοῦμαι τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸν λιμένα.

Ὁ Διονύσιος ἀνεγείρεται ἐτοιμὸς νὰ ψάλλῃ διθύραμβον πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅτε παραπατήσας εὐρέθης αἴφνης ὄλος μετὰ τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ.

Ὁ γέλως εἶναι μακρὸς, ἀτελεύτητος, ὁμηρικὸς. Ἐνδύματα ἄλλα δὲν ὑπάρχουσι καὶ ἡ πρώτη εἶναι ψυχρά. Ὁ Ἄγγελος καὶ ὁ Θάνος κρίζουν ἀπὸ τῆς λέμβου.

— Τὸν διθύραμβον, τὸν διθύραμβον πρὸς τὴν θάλασσαν!

— Εἰς τὸν διάβολον καὶ αὐτὸς καὶ σεῖς· τώρα πῶς θὰ μείνω;

Ἐξέρχεται τελευταῖον ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ μὴ ἔχων ἐνδυμα νὰ περιβληθῇ, ἀπογυμνοῦται καὶ περιδύεται τὸ πανίον τοῦ ἱστοῦ τῆς λέμβου, ὥστε ἀναβαίνοντες πρὸς τὸν ναόν, ὁ Διονύσιος ὁμοιάζει ἱερεῖα ἀρχαῖον διευθυνόμενον πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Σουναίας Ἀθηνᾶς.

Ὁ ἀπαθὴς Ἄγγελος τρέχει ὑπὸ μάλῃς ἔχων τὸν Παιουσιανόν. Ὁ Θάνος βαδίζει σταματῶν ἀνά πᾶσαν δεκάδα βημάτων, ἵνα ἀποθαυμάσῃ τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀπανόραμα. Τέλος ἰδοὺ καὶ οἱ τρεῖς ἐφθασάν πρὸς τὸν ναοῦ, ἔνθα ὁ Διονύσιος ἐκ τῆς πολλῆς προσοχῆς του παραπατήσας καὶ περιπλεχθεὶς εἰς τὸ καινοφανὲς αὐτοῦ ἐνδυμα πίπτει, ἐνῶ ὁ ἄνεμος ἀποσπᾷ ἀπὸ τοῦ δια τῆς χειρὸς του κρατουμένου Ὀσιανοῦ φύλλα τινά, ἅτινα φέρει πρὸς τὴν θάλασσαν.

Παρατηρήσατε καὶ οἱ τρεῖς εἶναι διεσκορπισμένοι εἰς διάφορα μέρη τοῦ ναοῦ, ἕκαστος καταγινομένοι εἰς ἰδίας ἐρεύνας· ἔπειτα κατηγοροῦσι τῶν Ἑλλήνων ὡς ἥκιστα βεπόντων πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν.

— Πῶπ, 1784, ἀναφωνεῖ ὁ Θάνος· ἰδοὺ εὔρον· εἶναι νομίζω ἡ ἀρχαιότερα χρονολογία, Διονύσιε.

— Μάλιστα· ἀλλὰ παρατήρησον, ὁ γράψας τοῦτο οὐδὲν αἴσθημα φιλοκαλίας εἶχε· εἶναι γεγραμμένον ἔσωθεν τῆς τρίτης στήλης τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς· ἐγὼ θὰ γράψω τὸ ἰδικόν μου πρὸς ἀνατολάς, ὁπόθεν βλέπει τις ὅλας τὰς νήσους μετὰ τὸν μαγευτικὸν τοῦτον ὀρίζοντα.

— Βύρον! ἀνακράζει ὁ Ἄγγελος, ἐνῶ πρὸς τὸν ὀρίζοντα πρὸ ὀλίγου ἔβλεπε.

— Ποῦ εἶναι, Ἄγγελε;

— Ἰδοὺ, Διονύσιε.

— Ἐγὼ ἀσπάζομαι τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος Βύρωνος· ἔλθε, Θάνε, νὰ ἴδῃς τὸ ὄνομα τοῦ Βύρωνος.

— Τι ὠραῖοι χαρακτῆρες! ἰδιοχειρῶς τάχα εἶναι γεγραμμένοι;

— Μάλιστα, Θάνε, καθόσον λέγουσιν ὅτι ὁ Βύρων ἦτο ἐκ τῶν καλλιτέρων καλλιγράφων.

— Τώρα, φίλοι, ἔλθετε νὰ ἴδωμεν τὴν Ἀκρόπολιν· γνωρίζετε ὅτι λέγουσιν, ὅτι ὁ ναὸς τῆς Σουναίας Ἀθηνᾶς, ὁ Παρθενῶν καὶ ὁ τῆς Αἰγίνης ἐσχημάτιζον ἰσοσκελῆς τι τρίγωνον· ἐκτὸς τούτου, τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ ἐν Παρθενῶνι, τοῦ περιφίμου ἐκείνου ἀριστουργήματος τοῦ Φειδίου, ἡ περικεφαλαία λέγουσιν ὅτι ἐφαίνετο ἐκ τοῦ μέρους τούτου.

— Ὡστε, Διονύσιε, ἐξ ὄλων τούτων ἐξάγεις ὅτι θὰ ἴδωμεν τὴν Ἀκρόπολιν.

— Νὰ σοὶ εἰπῶ, Θάνε, μοὶ φαίνεται ὅτι ἀνέγνων εἰς περιγραφὴν τινα ὅτι ἐκ τοῦ παρακειμένου ἐκείνου λόφου φαίνεται· ἀλλ' ὡς εἶναι ἄνεμος ἤδη καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ διακρινώμεν τι.

— Τώρα, νομίζω καλὸν νὰ προετοιμάσωμεν καὶ τὸ πρόγευμα· ἄς εἰπώμεν εἰς τὸν λεμβούχον νὰ ψῆσῃ τὰς ὀρνίθας· ἡμεῖς δὲ, ἀφοῦ ἐκλέξωμεν μέρος τι κατὰλληλον, ν' ἀναπαύθωμεν, ἀναγινώσκοντες.

Καὶ τῶν δύο προτρέχει ὁ Ἄγγελος

προχωρῶν πρὸς τὸ ἀποτομώτερον μέρος τοῦ Σουνίου.

— Ἐλθετε!

— Ἄ! αὐτὸ τὸ ἄντρον εἶναι θαυμάσιον· ἐδῶ δυνάμεθα νὰ προφυλαχθῶμεν καὶ ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου· ἀλλὰ καὶ ποιητικώτατον εἶναι.

Ἀληθῶς, πρὸς τὸ μεσημβρινόν μέρος τοῦ Σουνίου, πενήτηντα βήματα ἀπὸ τοῦ ναοῦ, ὑπάρχει μικρὸν τι σπήλαιον· τὸ ἔδαφος αὐτοῦ ὑπέρεκτεται βράχου ὀρθίου ὑψηλοῦ βῆτουλάχιστον μέτρων καὶ ἐξικνουμένου πρὸς τὴν θάλασσαν· ἡ θάλασσα διὰ τῶν κυμάτων περιβάλλει τὸν βράχον, ὡσεὶ ἐναγκαλιζομένη τὸν πιστότερον πρὸ τῶσιν αἰώνων σύντροφόν της.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ.

Κύριε Θαλῆ,

Κατὰ τὴν εὐμενῆ πρὸς με αἰτησίαν σου πέμπω τὸ παρ' ἐμοὶ ἀντίτυπον τῆς πρωτίστης ἐκδόσεως τοῦ Ἐρωτοκρίτου, διὰ νὰ καταχωρισθῇ τοῦ τυπογράφου ἡ ἀφιερωτικὴ καὶ ὁ πρόλογος εἰς τὸν Ἰλισσόν σου, ὡς συμπλήρωσις τῶν εἰς τὸ τελευταῖον φυλλάδιον αὐτοῦ παρὰ τοῦ Κ. Σάθα καταχωρισθέντων.

Τὴν περὶ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας πρόθεσιν τοῦ Κ. Σάθα πρῶτος ἐγὼ ἐπήνεσα, καὶ ἐπαινῶ πάντοτε τοὺς περὶ τούτων ἀσχολούμενους, ὧν πρῶτος ἐφάνη καθ' ἡμᾶς ὁ Α. Π. Βρετὸς, καὶ τοι ψεχθεὶς παρὰ πολλῶν διὰ τὸ δίτομον αὐτοῦ ἔργον ὡς ἑλληπὲς καὶ ἀσύντακτον καὶ πλήρες ἀμαρτημάτων. Ἀλλ' εἶναι εὐκόλον εἰς τοὺς πολλοὺς, ἐστῶσαν καὶ ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων, νὰ ἐπικρίνωσιν ἐν σχολῇ τὰ παρ' ἄλλων ὀπωσθή-

ποτε ἐκπονηθέντα, καὶ μάλιστα ὅταν δὲν

ἔχων αὐτοὶ ἔτοιμα τελειότερα νὰ ἐπιδειξῶσι. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἐπαινεθὲν τοῦ Κ. Σάθα πολύφυλλον ἐράνισμα δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένον τινῶν ἀμαρτημάτων, ὡς καὶ αὐτὸς καλῶς ποιῶν ὁμολογεῖ, τὰ ὁποῖα ἐγὼ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξελέγξω προτιμῶ τὴν σιωπὴν. Λέγω μόνον περὶ τοῦ προκειμένου Ἐρωτοκρίτου, ὅτι ὁ Κ. Σάθας ἐν τῇ *ἱεροελληνικῇ φιλολογία* αὐτοῦ ὡς πρώτην ἔκδοσιν θεωρεῖ τὴν τοῦ 1756, ἑτέραν δὲ τὴν τοῦ 1772, λησμονήσας ἢ μὴ λαβῶν ὑπ' ὄψιν τὰς πρὸ αὐτῶν ὑπὸ Α. Βρετοῦ σημειωμένους τοῦ 1737 καὶ 1748, καὶ ἀναφέρων μόνον τὰς ἐν τῷ μεταξὺ ὑπ' ἐκείνου ἀγνοοῦντος παραλειφθείσας πρὸ τῆς τοῦ 1789, ἣτις πρέπει νὰ λογισθῆ ἑβδόμη, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Βρετοῦ σημειῶσιν ὅτι ἡ τοῦ 1748 εἶναι ἡ τετάρτη. Ἐπίσης νομίζω ὅτι ἐλησμόνησε τὴν πρὸς αὐτὸν παρατήρησίν μου μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου του, ὅτι ἡ παρ' ἐμοὶ ἀναμφισβητήτως πρώτη ἔκδοσις τοῦ Ἐρωτοκρίτου εἶναι τοῦ 1713, καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τοῦ πρόλογου καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἐξάγεται, ὁ μὲν ποιητὴς Κορνάρος ἠκμαζε πολὺ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κρήτης· τὸ δὲ ἐκτυπωθὲν παλαιὸν ποίημα ἐλήφθη ἐκ τῶν σωζομένων χειρογράφων τῶν περιφερομένων εἰς χεῖρας τῶν τότε πολλαχοῦ τῶν νήσων διασπαρέντων καὶ ἰδίως ἐν Ζακύνθῳ ἀπὸ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς ὠραίας αὐτῶν πατρίδος προσφύγων Κρητῶν.

Ἄς μὴ θρηνώμεν δὲ τὴν τότε ὑποδουλωσιντῆς πολυκαθοῦς βασιλίδος τῶν τῆς μεσογείου νήσων, ἣτις οὐδὲν θαυμαστὸν ἂν εἰς μόνην τὴν βίαν τῆς τότε φοβερᾶς δυνάμεως ὑπέκυψε, τῆς μετ' ὀλίγον καὶ τὴν Οἰγγαρίαν κατεχούσης, καὶ τὴν πρὸς τοὺς σωτηρίας αὐτῆς ἀχάριστον Βιένναν πολιορκούσης, καὶ τὴν ἄλλην Εὐρώπην ἀπειλούσης· διότι οἱ βαρέως φέροντες τὴν δουλείαν Κρητες ἐγένοντο μὲν ἀνάστατοι, ἀλλὰ δὲν κατεστράφησαν καθ' ὅλοκληρίαν ὡς σήμερον, ἀλλὰ καὶ τὰ τιμιώτερα αὐτῶν σκευῆ καὶ αὐτὰ τῶν ποιημάτων τὰ χειρογραφα δὲν ἀπώλεσαν, ἀλλὰ οἱ ἐκτὸς τῶν κάστρων ναοὶ δὲν ἐβεβηλώθησαν, ἀλλὰ τῆς ἐν Ἀρκαδίῳ μονῆς ἡ βιβλιοθήκη δὲν κατεκαή, ἀλλὰ τὰ νήπια καὶ οἱ γέροντες καὶ αἱ παρθένοι δὲν ἐκινδύνευσαν, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἐπικουρίας τῶν ὑπερ-

τῆς Κρήτης ἠρωϊκῶς μαχομένων καὶ πιπτόντων Γάλλων δὲν ἀπελπίσθησαν· διότι τότε δὲν εἶχεν ἀναδειχθῆ ἀκόμη οὔτε φθόνος τῶν ἐσπερίων (πλὴν τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφρόνῃ τοῦ ἀντιχρίστου πάπα), οὔτε πλεονεξία τῶν ὁμοθρήσκων, οὔτε προδοσία τῶν ὁμοθηνῶν ἀρχόντων.

I. Π. ΓΚΙΝΑΚΑΣ.

(Ἴδου ἡ ἐπιγραφή τῆς ἀ. ἐκδόσεως.)

Ποίημα ἐρωτικόν, λεγόμενον Ἐρωτοκρίτος, συνθεμένον ἀπὸ τὸν ποτὲ Εὐγερέστατον Βιζέντζιον τὸν Κορνάρον ἀπὸ τὴν χώραν τῆς Σικτίας τοῦ Νησιοῦ τῆς Κρήτης, τῶρα τὴν πρώτην φοράν μετὰ τὸν κόπον, καὶ ἐπιμέλειαν τυπωμένον, καὶ ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον, καὶ λογιώτατον ἀγέρτην Γεώργιον τὸν Τσανδῆρην. Εἰς τὴν Βενετίαν, ἀψιγ'. Εἰς τὴν Ἱερογραφίαν Ἀντωνίου τοῦ Βόρτολι, 1743. Con Licenza de' Superiori, e Privilegio.

(Ἡ ἀφιερωτικὴ)

Ἐκλαμπρότατε καὶ λογιώτατε Ἀγέρτη. Ἡ ἀπειραις εὐργεσίαις, ὅπου εἰς διαφόρους καιροὺς ἔλαβα ἀπὸ τὴν Ἐκλαμπρότητά σου, καὶ τὰ ἀναριθμήτα χρέη, ὅπου ἔχω πρὸς τοιοῦτον μέγιστον εὐεργέτην, μοῦ ἔδωκαν πολλαῖς φοραῖς αἰτίαν νὰ διαλογίζωμαι, εἰς τίνα τρόπον δυνήσῃ ἠθέλα νὰ ἀποδώσω μικρὸν σημεῖον εὐχαριστίας εἰς τὴν μεγαλοψυχίαν σου, καὶ νὰ φανερώσω εἰς τὸν κόσμον τὴν ἄκραν Εὐγνωμοσύνην μου. Ἐτυχεν εἰς τοῦτο νὰ βιασθῆ εἰς τοὺς Τύπους μου τὸ παρὲν ποίημα τοῦ Ἐρωτοκρίτου· καὶ νομίζοντας ἀρμόδιον τὴν εὐκαιρίαν νὰ πληρώσω τὸν πόθον μου, ἠθέλησα νὰ τὸ ἀφιερῶσω εἰς τὸ ἔνδοξον ὄνομά σου, ὅχι μόνον εἰς μαρτυρίαν τῆς Εὐλαβείας μου πρὸς ἐσέα καὶ εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ χρέους μου, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ εὐτυχίσω τὴν τυπογραφίαν μου μετὰ τὴν προστασίαν τοιοῦτου Ἀνδρός, ὅπου τὴν σήμερον ἔδω εἰς τὴν βασιλευσάν Βενετίαν εἶναι εὐπρέπεια τῶν Ῥωμαίων. Δὲν με ἀφίρει εἰς τοῦτο νὰ ψεύδομαι ἢ κοινῇ φήμη, ἢ ὅποια μετὰ τὰ ἑκατόν της στόματα παταχοῦ κηρύσσει ταῖς ἀρεταῖς καὶ ταῖς χά-

ριτες, ὅπου στολιζοῦσι τὴν ψυχὴν σου, καὶ ὅπου γνωρίζονται φανερά ἀπὸ ὄσους ἔχωσι τὴν τύχην τῆς ἀποκτήσεως τῆς καθαρᾶς φιλίας καὶ ἀδελφῆς ἀγάπης σου, καὶ τῆς χρησίου σου συναστροφῆς, καὶ ὑπερασπίσεως. Τέτοιοι σὲ ἔκαμεν ἡ ἀφθοροπάροχος Φύσις, ἀπὸ τῆς ὁποίας πατροπαράδοτον ἔλαβες τὴν Εὐσέβειαν, τὴν Εὐσπλαγχνίαν, τὴν Ἐλεημοσύνην καὶ τέτοιοι σὲ ἔδειξεν ἡ ἄοκρος σπουδὴ καὶ ἡ μάθησις, διὰ μέσου τῆς ὁποίας πλουτίζοντας τὸν νοῦν σου μετὰ διαφοραῖς Ἐπιστήμασι, ἔφθασες εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς φιλοσοφικῆς καὶ ἰατρικῆς Ἀξίας, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀσκήσιν ἐν πρώτοις εὐδοκίμεις. Καὶ τίς δὲν θαυμάζει τὴν σύνεσιν καὶ σοφίαν σου, ὅχι μόνον εἰς θεραπείαν τῶν ἀσθετῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀντιλήψιν καὶ συμβουλήν ἐκείνων, ὅπου πολιτικᾶς ὑποθέσεις ἐπιχειροῦνται; Καὶ τίς δὲν ἠξέυρει τὴν μεγάλην τιμὴν, ὅπου ἔχει τὸ ὄνομά σου, ἐπειδὴ σὲ ἐκατέστησεν ἕνα ἀπὸ τοὺς πρώτους τῶν Πραγματευτῶν εἰς τοῦτον τὸν πλουσιοπάροχον Φόρον, ὅθεν εἰς ἐσέα ἀληθεύει καὶ τὸ, Καῖσαρ ἐν ἀμφοτέρω; Πόσος δὲ νὰ εἶναι ὁ εὐσεβῆς καὶ φιλόθεος ζῆλος σου, καὶ τὸ εὐσπλαγχνον καὶ ἐλεημονητικὸν τῆς καρδίας σου, πολλὰ καλὰ τὸ γνωρίζουσιν ἀνάμεσα τῶν ἄλλων ὁ πάτριος τοῦτος Ναὸς τοῦ κλεινοῦσου Γένους, καὶ ἄλλαις Ἐκκλησίαις, καὶ Πνευματικαῖς Ἀδελφότητες ταύτης τῆς Θεοσώστου Πόλεως, τῶν ὁποίων τὰς κοσμικὰς ὑποθέσεις ὡς ἀγρυπνος Ἐπιστάτης, καὶ ἐπιμελῆς Προσώτῳ συχρᾶ ἐκυβέρνησες μετὰ πλῆθειαν τούτων ὀφείλειαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἰδίαν ἔξοδον τῶν ὑπαρχόντων σου· καὶ ἀρκετὰ τὸ δοκιμάζουσι τὰ πτωχὰ Ὁρφατοτρογεῖα καὶ Ξεροδοχεῖα, ὅπου εἰς μεγάλην τῶς βοήθειαν σὲ ἐκλέξασιν ὁμοῦ μετὰ ἄλλους ἐλεημόνας καὶ πλουσιοδότους Ἀρχοντας διὰ παρτοτινὸν Κυβερνήτην. Ταῦτα εἶναι ἐκεῖνα τὰ Θεῖα ἀριστα ἔργα καὶ κατορθώματα, ὅπου ἐξ ἀνάγκης γίνονται κοινὰ καὶ δημόσια ἔμπροσθεν τῶν ὀμματιῶν μας εἰς παράδειγμα καὶ μίμησιν τῶν ἀνθρώπων· ἀλ-

λὰ τὰ κατ' ἴδιαν καὶ μυστικά, ὅπου γίνονται καθεκάστην ἀπὸ τὴν ἐλεήμονα χεῖρα σου, καὶ ἀπ' ὄλον τὸν εὐλογημένον σου Οἶκον, τίς δύναται νὰ τὰ ἀναφέρῃ; Τοῦτα μόνον εἶναι γνωστὰ εἰς τὸν ἀλάθητον τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμόν, ὁ ὁποῖος ὡς μισθαποδότης, ἀγκαλὰ νὰ σοῦ φυλάγῃ τελείαν τὴν ἀνταπόδοσιν εἰς τὴν Βασιλείαν του, ὅμως καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ὡσὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, προχέει μετὰ λαμπρὰν τύχην πλημύραν δώρων καὶ ἀγαθῶν εἰς ὄλασον τὰ καλὰ καὶ ὑπάρχοντα, καὶ σὲ ἠξίωσε νὰ χαίρῃσαι καὶ πρὶν γήρους τὴν εὐλογίαν τῶσων ἐναρέτων καὶ πεπαιδευμένων Τέκνων, ὅπου διὰ παρηγορίαν τῶν Γορέων φαίνονται ὡς ρεόφυτα ἐλαίων κύκλω τῆς τραπέζης. ἠθέλα εἰπῆ καὶ περισσοτέρως, ἀλλὰ τίς ἡ χρεὶα νὰ περισσολογῶ ἐκεῖ, ὅπου τὰ πράγματα εἶναι εἰς ὄλους φανερά πλεῖα παρὰ τὸν Ἥλιον; Ἡ φρόνησις καὶ μετριοφροσύνη τῆς Ἐκλαμπρότητός σου, ὅπου θέλει καλῆτερα νὰ κἀν ἔργα ἀξιεπαιτα, παρὰ ν' ἀκούῃ λόγια ἐπαίνων διὰ τὰ ἔργατης, ἅς ἀποδεχθῆ εἰς τούτην τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ Βιβλίου καὶ τὴν ταπεινὴν ἀφιέρωσιν τῆς Εὐλαβείας μου, ἀποβλέποντας ὅχι εἰς τὴν μικρότητα τοῦ δώρου, ἀλλὰ εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς προθυμίας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου, ἢ ὅποια μετὰ ἀναγκάζει νὰ κράζωμαι εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν, καθὼς ἀναλλοιώτως ἐδῶ ὑπογράφωμαι τῆς Ἐκλαμπρότητός σου Εὐλαβῆς, καὶ ὑπόχρεως δοῦλος Ἀρτῶνιος ὁ Βόρτολις.

(Ὁ πρόλογος τοῦ τυπογράφου.)

Ὁ Τυπογράφος εἰς ἐκείνους, ὅπου θέλουσιν ἀναγνώσῃ τὸ παρὸν Βιβλίον. Παράκινητός ἀπὸ τὴν διάπυρον ἀγάπην καὶ εὐλάβειαν, ὅπου παιδιόθεν ἔχω πρὸς τὸ ἔνδοξον Γένος τῶν Ῥωμαίων, ὅχι μόνον ἐσπούδαξα μετὰ πάσαν μου δύναμιν νὰ τυπώσω εἰς τὴν Τυπογραφίαν μου ἐκεῖνα ὄλα τὰ συνηθισμένα Ἐκκλησιαστικὰ καὶ κοσμικὰ Βιβλία, τὰ ὁποῖα ὡς τῶρα καὶ ἀπὸ ἄλλους Ῥωμαίων, καὶ Ἰταλικῶν Τυπογράφων ἐτυπώθησαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσυνήθιστα καὶ χρησιμώτερα, ὅπου ἀπὸ τινῶν Ῥωμαίων δὲν ἔγι-

να, ἐγὼ Ἰταλικὸς, καὶ τῆς γλώσσης ὀλίγη ἀνήκευτος, ἀλλὰ ἠθέλησα τὰ ξανατυπώσω, καὶ ἄλλα ἐτύπωσα ῥεωστί, καθὼς καὶ προτιέτρα ἕκαστα μὲ πολλὴν ἐξοδὸν εἰς τὸ μέγα Ἑτυμολογικόν, καὶ τῶρα ὕστερα μὲ περισσοτέραν εἰς τὸ μέγα Λεξικὸν τοῦ Βαρίνου, ὅπου εἶναι ὁ Θεσαυρὸς πάσης τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἐπιπλέοντας τὰ ὠφελήσω τοὺς νέους καὶ τοὺς σπουδαίους εἰς τὴν ἀπόκτησιν ταύτης τῆς σοφωτάτης Γλώσσης, τῶν καρπῶν τῆς ὁποίας ἄμποτε καὶ ἡμεῖς οἱ Ἰταλοὶ καὶ Λατίνοι τὰ ἡμεσθεν μέτοχοι καὶ ταῦτα μὲν διὰ τοὺς σοφοὺς καὶ σπουδαίους. Διὰ δὲ τοὺς ἄλλους, ὅπου διὰ ψυχαγωγίαν καὶ περιδιάβασιν ἀναγνώθων κατένα ἀπλοῦν Βιβλίον, ἔκρινα μὲ τὴν συμβουλήν λογίων ἀνθρώπων τὰ πρωτοτυπώσω εἰς τούτοις ταῖς ἡμέραις τὸν Ἐρωτόκριτον, Ποίημα παλαιόν, ὅπου τόσον ἐπαινεῖται καὶ τιμᾶται εἰς τὰς Νήσους τοῦ Ἀδριακοῦ, καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν περίφημον Χώραν τῆς Ζακύνθου, ὅπου ἀκόμη εὐρίσκονται, ὡσὰν καὶ ἄλλου, οἱ ἀπόγονοι τῶν ταιλαιπῶρων Κρητικῶν, καθὼς ἐκεῖ ἤδραν εὐσπλαγχνικὸν καταφύγιον μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος τῶν, καὶ ἀπὸ τούτους ἐδημοσιεύθη τὸ Ποίημα, ὅτις συνθεμέρον εἰς τὴν Κρητικῆτως φυσικὴν Γλῶσσαν, καὶ ἐκοινολογήθη εἰς ἄλλην τὴν Νῆσον, καὶ εἰς ἄλλους τόπους, ὅπου φαίνεται τερπνότερον καὶ χαριέστερον εἰς ὄσους τὸ ἀναγνώσοισι. Δὲν ἠξερῶ, μὲ ὄσαις ἐπιμέλειαις καὶ κόποις, ὅπου ἔγραψα εἰς πολλὰ καὶ διάφορα χειρόγραφα τοῦ Ἐρωτοκρίτου, εἰς τὰ ὁποία ἀπὸ ἀμάθειαν τινῶν ἀντιγραφῶν εὐρίσκονται ἄπειρα σφάλματα, ἀλλοιώσεις, παραλλαγὰς, καὶ διαφθοραῖς σχεδὸν ἀκατάληπταις, ἃς ἔτυχεν τὰ εἶδη τὸ παρὸν ἀρκετὰ διορθωμένον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐυτάθη ἀδύνατον διὰ τὸ πρῶτον, καὶ ἐπιπλέον εἰς τὸν Θεὸν τὰ τὸ μετατυπώσω τὸ δεύτερον εἰς καλύτερον καὶ ἀρμοδιώτερον τρόπον, παρακαλῶ τὴν Ἐυγένειάν σας ἀρχοῦντες Ῥωμαῖοι, ὄσοι εὐρίσκεσθε τὰ ἔχετε κατένα χειρόγραφον τοῦ αὐτοῦ Ποιήματος τοῦ Ἐρωτοκρίτου,

καὶ στοχασθῆτε, τὰ λείπη τίποτε εἰς τὸν τυπωμένον μου, ἢ τὰ ἔστρεψε κατένα μετὰ γὰλο σφάλμα, ἢ διαγορὰ εἰς τὴν ἑνοίαν, τὰ καταδεχθῆτε τὰ μου τὸ σημειώσετε, ἢ ἀντιγράφοντάς μου τὰ ὄσα χρειάζονται διορθώσεως, ἢ κάνοντάς μου τὴν λείαν τὴν καλοσύνην, μὲ τὸν τὰ μου στείλετε τὸ χειρόγραφον, ὅπου ὑπόσχομαι τὰ ἐπαλαστρέψω προθύμως εἰς τὸν ἀποστείλαντα, ὁ ὁποῖος ἡμπορεῖ ἀσφαλτα τὰ βεβαιωθῆ, ὅτι καθὼς αὐτὸς θέλει συνεργήσῃ μὲ τὴν ἐμὴν τὸν εἰς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ἔτσι θέλει μὲ κάμῃ καὶ παροτινὸν τὸν ὑπόχρεον. Ἐγὼ γὰρ εὐτυχεστάτοι.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἐν Κίνα αἱ ἐφημερίδες ἦσαν γνωσταὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἐν Εὐρώπῃ ὅμως τὸ πρῶτον ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ τὸ 1605 τοιαύτη, καὶ ὠνομάσθη Γαζέτα, διότι Γαζέτα ἐκαλεῖτο τὸ νόμισμα (5 λεπτῶν ἀξίας) ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἐπωλεῖτο ἕκαστον φύλλον. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ πρῶτος ἐξέδωκεν ἐφημερίδα, χειρόγραφον κατ' ἀρχάς, ὁ ἰατρός Θεόδωρος Ῥενωδὸς πρὸς τέρψιν τῶν ἀσθενῶν του, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1631 ἔλαβε τὴν ἄδειαν διὰ Β. Διατάγματος τὰ ἐκδίδη τοιαύτην ἐντυπον. Ἀργότερα Δουδοβίκος ὁ ἰδ' ἐδίταξε τὰ ἐκδίδωσιν ἐφημερίδα ἰδιαν δι' αὐτὸν καὶ τοὺς ἀπογόνους του. Ὁ δὲ Λορέτος ἐξέδιδε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Ἱστορικὴν Μοῦσαν, ἐν ἣ ἔγραφε ποιήματα πρὸς τὴν Δουκίσσαν Λογγεβίλιν. Ὁ ἰατρός Πιθρὸν ἀπήνησέ ποτε καθ' ὁδὸν κύνα, οὐτινος ὁ εἰς τῶν ποδῶν ἦτο τεθλασμένος· ἔλαβε παρ' αὐτῷ τὸν κύνα καὶ μετὰ πολλῆς φροντίδος νοσηλεύσας ἐθεράπευσεν αὐτόν. Ὁ κύων ἐντελῶς ἰαθεῖς, ἀγνωμονῶν ἐγένετο ἄφαντος, ὁ δὲ ἰατρός πρὸ πολλοῦ εἶχε λησμονήσει τὸ γεγονός

τοῦτο. Πρῶταν τινὰ ὅμως ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας του, ἀπήνησεν πρὸ τῆς θύρας αὐτῆς τὸν παρ' αὐτοῦ λαθόντα κύνα σύροντα ἐκ τοῦ ὠτός ἕτερον κύνα, ὅστις ἦτο χωλὸς κατὰ τὸν πόδα· ὁ ἰατρός ἐμειδίασεν ἀναγνώρισας ὅτι ὁ ἀγνώμων κύων δὲν ἦτο καὶ ἐπιλήσιμων.

κατάστασιν τῶν πεινῶντων ἐκείνων ἀθῶων βαρβάρων πλασμάτων, καὶ λαβούσα διαδοχικῶς ἀνὰ ἓν αὐτῶν τὰ ἐθῆλασε. Μετροφρονούσα δὲ διὰ τὴν εὐγενῆ ταύτην πράξιν, ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν τοῖχον, διὰ τὰ μὴ γνωρισθῆ ἀπὸ τοὺς περικυκλοῦντας καὶ θαυμάζοντας αὐτὴν Ἀραβας.

Ὁ ἀνδριαντοποιὸς Πραξιτέλης εἶχε δώσει τὴν ἄδειαν εἰς τὴν περιβόητον ἑταίραν Φρόνην τὰ ἐκλέξῃ καὶ λάβῃ ἐν ἐκ τῶν ἔργων του. Ἀλλ' ἡ Φρόνη δὲν ἠδύνατο τὰ ἐκλέξῃ, καθόσον ἕκαστον ἔργον ὑπέθετεν ἀνώτερον τοῦ ἄλλου, διὸ ἐμνηχανεῦθη τὸ ἐξῆς στρατήγημα.

Κατὰ παραγγελίαν αὐτῆς, ἐνῶ ὁ Πραξιτέλης ἦτο πλησίον τῆς, ἡ ὑπέρτετρα ἀνήγειλε μετὰ τρόμου ὅτι τυρκαῖα ἀπετέφρωσε τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ.

— Οἱμοὶ! ἀναφώνει ἀμέσως ὁ Πραξιτέλης· ἀπόλεσα τὰ ὠραιότερα τῶν ἔργων μου· ἄς δράμω, ἴσως σώσω τὸν Σάτυρον καὶ τὸν Ἐρωτὰ μου. Καὶ ἀνηγέρθη ἐν σπουδῇ

— Ἡσύχει, Πραξιτέλες, οὐδὲν συμβαίνει, διέκοψεν αὐτὸν ἡ ἑταίρα· τοῦτο ἐπενόησα, ἵνα μάθω τίνα τῶν ἔργων σου ἐκτιμᾷς πλεϊότερον.

Ἡ ἐφημερίς τῆς ἐν Ἀφρικῇ Κωνσταντίνου ἀναφέρει τὸ ἐξῆς φιλόδημον, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀληθὴς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη δὲν διακρίνει φυλὴν, δὲν ἐξετάζει ἔθνος, δὲν ἐρωτᾷ θρησκείαν, ἀλλὰ τὸν κατ' εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ ὁμοίως πλασθέντα ἐλεεῖ.

Κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων τοῦ προπαρελθόντος ἔτους, πενήχρᾳ γυνὴ αὐτόθων ἐκάθητο πρὸ τοῦ Λιουκοῦ ἀρχείου, ἔχουσα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς δύο βρέφη, τὰ ὁποῖα ἤθελε τὰ γαλακτοτροφῆσθαι· ἀλλ' ἡ ἄκρα τῆς ἔνδεας καὶ τὰ ἀσκεπῆ καὶ στεγνὰ στήθη τῆς ἐμαρτύρου ὅτι τὰ ταλαιπώρα τέκνα τῆς δὲν ἤλιπον τροφήν, διότι οἱ πόροι τοῦ γάλακτος τῆς μητρὸς ἦσαν ἐστερευμένοι. Διαβαίνουσα δὲ ἐκείθεν εὐπρεπῆς κυρία ἐκ τοῦ γένους τῶν κατακτητῶν γάλλων, μήτηρ οὔσα καὶ αὐτὴ, εὐσπλαγχνίσθη τὴν

ΠΟΙΗΜΑ

Ἡ ΚΟΡΗ ΚΑΙ Ο ΚΟΡΟΣ.

- I
- Πόσας διήλθον ῥοδινὰς
Πλησίον σου ἐσπέρας! . .
Ἐχει ἡ ζωὴ ὄρας τινὰς
Καὶ ἔχει ἡ νύξ ἀστέρας.
- II
- Τὸν θάνατον καταφρονεῖς
Καὶ τῆς ζωῆς ἐράσαι;
Ὅταν εὐφραίνωνται θρηνηεῖς,
Ἄν κλαίουσιν ἀχροῦσαι.
- Εἰς τὴν σκοτίαν θέλεις φῶς,
Σκιὰς εἰς τὴν ἡμέραν.
Θέλεις νὰ μ' ἦσαι ἀδελφός,
Ἐνῶ ποθεῖς ἑταίραν.
- Ὅταν σὲ λέγω — Σ' ἀγαπῶ
Σιωπηλὸς μὲ βλάπτεις,
Καὶ ὅταν πάλιν σιωπῶ,
Νὰ λέγω μὲ προτρέπεις.
- Ἄν σὲ θωπεύω μ' ἀποθεῖς,
Ἄν ἡσυχάσω κλαίεις,
Ἄν σὲ καλῶ δὲν μὲ ποθεῖς,
Καὶ ἂν κρυθῶ ἐκπνέεις.
- Ὅταν λαλῶ δὲν ὀμιλεῖς,
Ἄν σὲ φιλῶ χασμαῖσαι,
Ὅταν κοιμῶμαι μὲ λαλεῖς,
Ὅταν ποθῶ κοιμᾶσαι . . .

Ἐπί με τίς νά ἦσαι, τίς ;
 Πῶς ἀληθῶς καλεῖσαι ;
 ὦ, ἂν δὲν ἦσαι ποιητής,
 Βεβαίως κτήνος εἶσαι !

III
 — Ἐγώ καὶ δὲν εἶμαι ἐν ὄν.
 Καὶ ὅταν ἀποθάνω
 Βλέπε ἐν νέφος σκοτεινὸν
 Ὅπου περᾶ ἐπάνω . . .

Ο ΠΥΡΓΙΤΗΣ
 (Ἐκ τῶν Μύθων).

Ἐφ' ὅσον μόνη της φροντίς ἦτο στρουθοῦς πυρ-
 γίτης
 ἐν εὐθυμία καὶ χαρᾷ διέβαιν' ἡ ζωὴ της,
 κ' ἐκ τοῦ ἀνοητοῦτος κήπου της τὰ περίεξ ἐπλημ-
 μύρει
 ἡ εὐωδία, ἡ χαρὰ, τὰ ἄσματο, οἱ λῆροι.
 Ἀλλὰ παρῆλθεν ὁ καιρὸς αὐτοῦς τῆς εὐτυχίας
 καὶ ἄλλοι πτόθ' ἠδύακωσαν τὰ βῆθη, τῆς καρδίας.
 Εἰς τὸν πυργίτην τῶρ αὐτὴ θέλητρα δὲν εὐρίσκει,
 καὶ τὸ πτηνὸν ληρμονηθὲν μαραίνεται καὶ θνήσκει.

ΣΥΡΙΑΩΝ Π. ΔΑΜΠΡΟΣ.

ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΚΟΡΗ.

Ἐντὸς θαλάμου πενιχροῦ, ἐνθ' ἄνεμος συρίζει
 δειλὴ παρθένος καὶ ὠχρὰ, εἰσέτι πλὴν ὠραία
 τὴν κεφαλὴν τῆς ἀσθενοῦς μητρὸς ὑποστηρίζει,
 εἰς ἣν θρηνοῦσα θάσανα ἐπιπροσθῆτει νέα.
 Βορβᾶς προσπνέων μόνος
 ἀκούει τοὺς κλαυθμοὺς, βοᾶ, περᾶ ταχὺς ὡς
 (Χρόνος.

Ἡμέραι, νύκτες φεύγουσαι τὰς ἐβλεπον εἰς ἴσου
 ἄνευ πυρὸς, ἄνευ τροφῆς, ἄνευ μειδιαμάτων
 ὁ ἥλιος τὸ ἔκωθεν τοῦ οἴκου των ἐχρῶσσε,
 καὶ ἀπαθὴς ἀχάρακτος τὸν δρόμον του χαράτ-
 των
 ἐντὸς τοῦ δωματίου
 τὸ σκότος δὲν διέλυε τοῦ θλιβεροῦ των βίου.

Ἦδη τὸ τρίτον ἡ αὐγὴ πλουσίως πορφυροῦσα
 τὸ δῶμα τῆς ἀνατολῆς ὑψοῦτ' ἐπὶ τὰ δάση
 ἡ δρόσος ἔϊνε ἀπειρος, ἔφυγ' ἡ νύξ θρηνοῦσα,
 ὡς νύξ κ' ἡ Μάρ' ἡ φέλουσα αὐγὴν δὲν θα γε-
 (λάση.

Ἄ! ὅταν ἀντιέλλη
 ὁ ἥλιος, εἶνε πικρὸν τὸν θάνατον νά στέλλη.

Καθὼς τὴν μελανόπτερον δρωῖεν χελιδόνα
 μυζᾶν τινα νά κινηθῆ τὰ πάντα ληρμονοῦσα
 ταχέως δὲ νά φέρηται εἰς εὐανθὴ λειμῶνα
 ὥρας μακρὰς, πολὺ μακρὰν τὸ ἐντομον ζητοῦσα,
 εἰς τ' ἄπτερα μικρὰ της
 ἵνα τὸ δῶση ὡς τροφήν, ὡς λήθην τὰ δεινὰ της

Ω
 Η Μάρθα οὕτω τοὺς ὀριμεῖς πόνους της ἐλη-
 (σμόνει,
 ἡμέρας τρεῖς τὴν ἔτρεφεν ἡ μητρικὴ στοργὴ της·
 τῆς Μάρθας δὲν ἠκούσθησαν ἡμέρας τρεῖς οἱ
 (στόνοι,
 ἀλλ' ἦτο στόνος γοερὸς ἡ θλιβερὰ μορφή της·
 καὶ ἤκουεν ἠδέως
 φωνῆν νά ψάλλη: Ἐλπίζει: νά ψάλλη πλὴν μα-
 (ταίως.

Ἐν τέλει ὁμως τὴν νικᾷ ὁ πόνος, τὴν δαμάζει·
 ἐκπνέει ἄνευ στεναγμοῦ καὶ εὐλογεῖ τὴν κόρην
 σιγᾷ εἰς ψίθυρος γλυ-ὺς, ἐν Ζέφυρος ἀρπάζει·
 εἰς τῶν ὀμμάτων ἔτι ζῆ τὴν ἐσθεσίμην κόρην
 ἐν δάκρυ στολαγμένον,
 ὡς μένει δρόσος κάποτε εἰς χόρτον μαραμένον.

— ὦ μήτηρ, μήτηρ τάλαινα, ἔταν ἐν τῷ Βο-
 (σπόρω
 σοὶ ἐμειδία ἡ ζωὴ, ἂν σοὶ προσέλεγέ τις
 ὅτι ποτὲ θά ἔμεινες τῆς εὐτυχίας πόρρω
 θά ἔζης βίον πλάνητα, ρακένδυτος, ἐπαίτις
 καὶ ὅτ' ὄβριζομένη
 θά ἔτελεύτας ἀφίλος ἐκ πείνης ἐν γῆ ξένη,

«Ψεῦδος» θά ἔλεγον ὁμοῦ ἡ γλῶσσα κ' ἡ καρδία.
 Γιγαντιαία εἶνε σφίγξ παντὸς θνητοῦ τὸ μέλλον·
 πῶς ἔμεινεν ὀπίσω μας, ἐμπρὸς πυκνὴ σκοτία.
 Ἄλλοι μόνον τῶ δυστυχεῖ, ὅστις ὀπίσω θέλων
 νά ἴδῃ τι ἀσθημαῖων
 λαμπάδα βλέπει νεκρικὴν καὶ αἴσθημα θαμ-
 (μένον.

Τὸ μέλλον σου ἐγνώρισας; Μάρθα, εἶπε, ὀμίλει.
 Ἄλλ' εἶσαι ἄπνους καὶ κρατεῖς τὰ ὄμματα
 (κλεισμένα·
 σφραγὶς πικρὰ ἐστάλαξεν εἰς τὰ νεκρὰ σου χεῖλη
 βανίς κυπέλου παλαιοῦ μὲ χεῖλος τετριμμένον.
 Φεῦ! περιέχει πόνον·
 εἰς τὴν Σοφίαν, δυστυχῆ, αὐτὸ ἀφίνεις μόνον!

Καὶ ἡ Σοφία ἐκλαυσε, τὴν νύκτα ὄλην κλαίει,
 καλόπτουσι τὰ δάκρυα τοῦ μέλλοντος πικρίας,
 καθὼς μικρὸν πλοῦσιον ἐν τῶ πελάγει πλῆει
 παλαῖον κατὰ τῆς ὀρμῆς τῆς λαύρου τρικυμίας,
 πλὴν ἀνωθεν μυκᾶται
 ὁ κεραυνὸς καὶ ὑπ' αὐτοῦ πληττόμενον νικᾶται..

.. Ἐσπέρα εἶνε καὶ στιγμή, καθ' ἣν τοῦς
 (κόπους στέφει
 γονέων τέκνοις ποθητῶν φίλην, τέκνων φίλων,
 ἡ δὲ Σοφία ἀπελπὶς κατ' οἶκον ἐπιστρέφει,

ΔΩΡΟΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ.

Πενῆν . . . ἐξαίφνης πλὴν φωνὴ τὴν κρίζει καὶ
 (μὲ κοίλον
 τὸν πῶγονά τις γραία:
 Σοφία, λέγει, ἀκούσον. Σοφία, . . . εἶσαι νέα...

Ἄ! πλησιάσ' ἡ Μέγαρον. Ταλαίπωρος Σοφία,
 ἐρυθρίας καὶ σταματίας καὶ ὠχρῆς καὶ σπεν
 (δεις.

ἄρτον μὲ βορβορον ὁμοῦ, προσφέρει ἡ ἀόλια
 καὶ κλίνην ἐνθα ἤρεμος ἐν λήθῃ νά καθεύδης,
 ἐν λήθῃ τῆς μητρὸς σου!
 Σταμάτισον· μὴ προχωρῆς· τὸ αἴσχος εἶν'
 (ἐμπρὸς σου!

Φεῦ! τὰ ὠραία ὄνειρα τῶν παιδικῶν της χρόνων
 χάνοντ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐν μελανῇ ἀδύσσει,
 ὡς κύκνος ἐμπλεκόμενος ἐντὸς τῶν καλαμώνων.
 Ζητεῖ νά φύγῃ μὲ αὐτὰ, ἡ γραία εἶν' ὀπίσω·
 ἐκ τῆς χειρὸς τὴν σῦρει,
 πρὸς πτώσιν ἄλλην, πλπτουσαν, ἡ γραία τὴν ἐ-
 (γείρει.

ὦ σεῖς οἱ παντοδύναμοι, ὧν τὴν ψυχὴν κυλεῖ
 ὁ τὸ ρεῦμά του ὁ ποταμὸς τῆς δόξης καὶ τοῦ
 (πλοῦτου,
 εἰ· οὗς τὰ μύρα ἔγιναν, τὸ ρόδον ἀναφύτ,
 σεῖς ὅσοι δὲν γνωρίζετε ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου
 εἰμὴ χαρὰν, ὀρέξεις
 σπατάλην, κόρον, ἔρωτας καὶ μετὰ στόμφου
 (λέξεις.

ὦ! δὲν γνωρίζετε ποσῶς τὴν θλιβερὰν ἀγέλην,
 ἣν σῦρει φάντασμα ὠχρὸν τῆς δόξης καὶ τῆς
 (πείνης,
 δὲν ἴδετε τὴν κρύπτουσαν ἡλίου φῶς νεφέλην,
 ἐν ἔκρουσε τὴν θύραν σας ὁ δάκτυλος ἐκείνης
 τῆς Μοίρας τῆς ἀφόρου
 ἧς ἡ ἐσθὴς ξηρῶς θροεῖ, ὡς φύλλα φθινοπώρου.

Καὶ τί σὰς μέλει ἀληθῶς; Μήπως τὸ ἐνδύ-
 (μά σας
 εἰς τὰς ἀκάνθας τῆς ζωῆς συρόμενον ἐσχίσθη,
 ἡ μήπως δὲν εὐρίσκετε γλυκὰ τὰ πόματά σας;
 εἰς κλίμακα ἀνέβητε γρυσὴν καὶ δὲν ἐσείσθη.
 Πενία; ὀλίφια; μῦθοι·
 καὶ τὸ χρυσοῦν σας ὄνειρον ποτὲ δὲν διελόθη.

Ζῆτε λοιπὸν, ἀφοῦ ζῶν αὐτὸ ἀποκαλεῖτε
 παράνομα τῆς φύσεως, τοῦ Πακτωλοῦ τὰ φύκη
 ἄνευ καρδίας, ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, ζῆτε.
 Οἱ τῆς ἀλύσου τῶν θνητῶν ἀσπασμένοι
 (χρῆκοι
 εὐκόλως θά καθήτε
 καὶ ἀφανεῖς οἱ λάμποντες ἐν σκότει θά σεσθῆτε.

Δεκέμβριος, 1867.

ΙΩ. ΚΑΜ.

Ἄν ἡ φύσις περιβάλλῃ
 μὲ τ' ἀπέραντὰ της κάλλη
 τὰ λουλουδία καὶ ἴα,

Ἄν ὁ κόσμος κυλινοῦται
 καὶ τὴν ἀνοιξὶν κοσμηταί
 ῥόδα, ἄνη καὶ κλαδία,

Νά χειμῶν ὁ παραδέων
 καταστρέφει τ' ἀπομένον,
 ἐπιόριπτων παγετόν.

Καὶ ὁ ἄνεμος κοπάζει
 νέφη πάλιν ἐτοιμάζει
 μετὰ στρόβιλον φρικτόν.

Ἄν τὸ ἔτος μὲ τὸν χρόνον
 ἀλληλένδετα μὲ πόνον
 χαιρετοῦν παντοτεινὰ,

Νά ζωὴ ἡ ἀνθρωπίνη
 πῶς παρέρχετ' ὡς γήνην
 εἰς τὰ πρότκαιρα δεινὰ.

Ἄν τὸν κόσμον δὲν τὸν μέλη,
 τὴν πρωτοχρονιά του θέλει
 τὰ ἀθύρματ' ἐτοιμάζει

Ἐμὲ μόνον ἀρειμένον
 ἀπελπιν καὶ μαραμένον
 μόνον ἡ πατρίς μὲ κράζει.

Κι' ἂν ἴστων πόλεμόν μας τρέχω
 μέρος μὲ χαρὰν νά ἔχω
 ὡς μικρὸς πολεμιστής,

Ἡ ψυχὴ μου θ' ἀπομένῃ
 εὐέλπις καὶ πικραμένη
 μετὰ φίλης ποθητῆς.

1 Ἰανουαρίου 1869.

I. K. T.

ΠΑΝΔΑΙΣΙΑ.

Εφευρέσεις και ανακαλύψεις. — 'Ο εν 'Ελβετία κατασκευαστής οργάνων φυσικής Κ. Spiess κατεσκεύασε κλειδοκύβαλον ὑπερ δυνάμει ηλεκτρικής Βολταϊκής στήλης ἐκ 36 στοιχείων συγκειμένης παίζει μόνον τὰ προτιθέμενα αὐτῷ τεμάχια. 'Ο Κ. Spiess πρόκειται νῦν νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν εφεύρεσιν αὐτοῦ ταύτην καὶ εἰς τὸ μέγα ὄργανον (orgue) τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων.

— 'Ενέργειαι καταβάλλονται ἐν Γαλλίᾳ ὅπως χρησιμοποίηθῃ ὁ ἰσθὸς τῆς ἀράχνης πρὸς κατασκευὴν μετάξης. 'Απόπειραι γενόμεναι ὑπὸ τοῦ Κ. Bancal ἐν Σενεγάλη ἐπέτυχον θαυμασίως, παραχθείσης μετάξης ἥτις πρὸς τὴ μεγάλη στερεότητα κέκτηται καὶ ἔξοχον λάμπιν μείζονα ἢ ἢ ἐν χρήσει ἐκ τοῦ μεταξοσκώληκος.

— Ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ δημαρχείου τῶν Παρισίων καὶ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κεραμικοῦ ἐγένοντο πειράματα περὶ νέου φωτισμοῦ τῶν πόλεων δι' ὄξυγόνου. Τὸ φῶς δι' ὄξυγόνου ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι λαμπρότερον τοῦ δι' ἀερίοφωτος παρέχει καὶ ὀλιγωτέρους κινδύνους. Εἰς Pantin κατεσκευάσθη ἤδη ἐργοστάσιον ἐπὶ τούτῳ ὅπερ ἤρχισε καὶ τὰς ἐργασίας αὐτοῦ.

Στατιστικά. — 'Ο ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1868 ἐκδοθεισῶν ἀδειῶν διὰ κυνήγιον ἐν Γαλλίᾳ ὑπολογίζεται εἰς 155,000 αἵτινες παρέσχον πρόσδοτον 2,325,000 φράγκων εἰς τὸ κράτος καὶ 1,550,000 φράγκων εἰς τοὺς δῆμους. Οἱ λαθροθῆραι ὑπολογίζονται εἰς 445,000 τούτέστιν εἰς κυνηγὸς ἀναλογεῖ πρὸς τρεῖς λαθροθῆρας. Τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῶν προϊόντων τοῦ κυνηγίου παράγει κίνησιν 13,000,000 φράγκ. εἰσαγωγῆς καὶ 7,000,000 ἐξαγωγῆς.

— Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς τεσσαρακοστῆς ὑπελογίσθη ὅτι κατηναλώθησαν ἐν Ἀθήναις 25,000 ὄστρεων καὶ 100,000 ζευγῶν σκορδῶν καὶ κρομμύων.

— Ἐν Παρισίοις ἡ θνησιμότης σήμερον φθάνει εἰς 4 θάνατον ἐπὶ 40 κατοίκων, ἐνῶ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐπὶ

Λουδοβίκου Δ'. ἐφθάνεν εἰς 4 θάνατον ἐπὶ 28 κατοίκων ὥστε κατ' ἔτος ἡ θνησιμότης ἐλαττοῦται ἑπομένως ἡ σημερινὴ θνησιμότης ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ'. ὠκονόμησε διὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 48,000 κατοίκων.

Γεωπονία. — 'Ο λοιμὸς τῶν κτηνῶν ἐπιφέρει δεινὰς καταστροφὰς ἐν Αὐστρίᾳ ἐν Γαλλίᾳ ὀλόκληρα ποίμνια ἐδεκατίθησαν. 'Ο λοιμὸς οὗτος μετνήχθη ἐκ ζῶων προερχομένων ἐκ 'Ρωσσίας, ἥτις εἶναι ἡ ἐστία τῆς ἀπαισίας ταύτης μάλιστα τῆς ἀπειλούσης ἐκ νέου τὴν Εὐρώπην.

— 'Απόπειραι ἐγένοντο ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ πρὸς ἐγκλιμάτισιν καὶ καλλιέργειαν τοῦ δένδρου τῆς κίτας, ὅπως τοῦτο διαδοθῇ πειράματα γεγόμενα ἐν ταῖς Γαλλίαις ἀποικίαις οἷον τῇ Ἀλγερίᾳ, Μαρτινίκᾳ, Γουαδελούπῃ, ἀπέβησαν ἀκαρπᾶ ἐν τισιν ἐπαρχίαις τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας φαίνεται ὅτι ἐπέτυχον αἱ προσπάθειαι, ἀν καὶ εἰσέτι δὲν ἐδείχθησαν θετικὰ ἐξαγόμενα.

— Κατὰ τῶν ἐντόμων τῶν ὀλεθρίων τῇ γεωπονίᾳ ὡς καταστρεφόντων τὰς φυτείας ὁ χημικὸς Pelouze ἐφήρμοσε μέτρον ἐπιτυχέστατον τὸν ἀγρὸν δῆλα δὴ τὸν προσβληθέντα ἐρράντισεν ἐπανειλημμένως μὲ μίγμα ἄμμου καὶ 200 χιλιογράμμων νασθαλίης ἀνὰ πᾶν ἕκταρ καὶ οὕτω τὰ ἔντομα κατεστράφησαν.

Ταξείδια. Δημόσια ἔργα. — 'Ο Γάλλος Gustave Lambert τοῦ ὀποίου τὸν προσεχῆ πλοῦν διὰ τὸν Βόρειον πόλον ἀνηγαίλαμεν ἐν τῷ παρελθόντι φύλλῳ ἀναχωρεῖ τὸν προσεχῆ Μάιον. Τὸ πλοῖόν του χωρεῖ ζωοτροφίας καὶ ἀνθρακας δι' ἕξ ἔτη. Ἐκ τῶν 500,000 φράγκων εἰς ἃ ὑπελογίσθησαν τὰ ἐξοδα συνήχθησαν ἤδη αἱ 400,000.

— Τῇ 7|19 Μαρτίου ἠνεώχθη ὁ πορθμὸς τοῦ Σουεῖ εἰσερυσάντων τῶν ὑδάτων τῆς Μεσογείου εἰς τὰς πικρὰς λίμνας ἤδη μέλλει νὰ ἀνοιχθῇ ὁ πορθμὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου μέρους ὅπως εἰσερυσῶσι καὶ τὰ ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰς τὰς πικρὰς

λίμνας καὶ οὕτως ἀπόπερτωθῇ τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἔργον.

— Ἡ Ἀγγλικὴ ἑταιρία John Coarpet & Co πρότεινεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμου ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Κόρινθον.

— Ἡ αὐτὴ ἑταιρία πρότεινεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν κατασκευὴν ἀμαξιτῶν δρόμων καθ' ἅπαν τὸ κράτος. Ἡ ἑταιρία αὕτη ὑπόσχεται νὰ κατασκευάσῃ 80 μιλίων δρόμον κατ' ἔτος μὴ ἀναλαμβάνουσα τὴν κατασκευὴν τῶν κατὰ τὸν δρόμον γεφυρῶν ζῆτεῖ δὲ ὅπως ἡ κυβέρνησις παραχωρήσῃ τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπαντηθησομένας γαίας καὶ ἐγγυηθῇ 5 0/0 ἐπὶ τοῦ δαπανηθησομένου ποσοῦ.

— Διαπραγματεύσεις σπουδαιαὶ ἐγένοντο μετὰ τῆς κυβερνήσεως πρὸς τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Πρόκειται μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουεῖ νὰ μετενεχθῶσιν ἐν ταῦθα πᾶσαι αἱ ἐκεῖ χρησιμεύουσαι μηχαναί.

— Ἡ ἑταιρία τῶν ὑποθαλασσιῶν τηλεγράφων Ράλλη καὶ Biney ἥτις κατεσκεύασε τὸν μεταξὺ Κερκύρας, Λευκάδος καὶ Βονιτζῆς ὑποθαλάσσιον τηλεγράφων ἐνόησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας δι' ὑποβρυχίου κἄλω καὶ τὰς νήσους Παξοῦς, Λευκάδα, Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν. Πρὸς δὲ θέλει ἐνώσει δι' ὁμοίου κἄλω τὸ Σούνιον μὲ τὴν Σύρον καὶ τὴν Σύρον μὲ τὴν Χίον καὶ Μιτυλήνην. Πᾶσαι αἱ γραμμαὶ αὐταὶ θὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλην. κυβέρνησιν τὴν 15 Ἀπριλίου.

Ἑταιρίαι καὶ σύλλογοι. — Τὴν 15 Φεβρουαρίου ἐγένετο ἡ ἑτησία συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Ἐλεήμονος ἑταιρίας. Ὁ β. ἀντιπρόεδρος Κ. Κ. Νέγγης ἀπουσιάζοντος τοῦ προέδρου Κ. Δημ. Μαυροκορδάτου ἀνέγνω τὴν ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος γενομένων. Τὰ ἔσοδα τῆς ἑταιρίας ἀνέβησαν εἰς δραχμὰς 53, 611. 05 τὰ δὲ ἐξοδα εἰς 55, 870. 71 τὸ ἔλειμμα τῶν 2,259, 66 ἐκαλύφθη ἐκ τοῦ περισσεύματος τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐδωκε δὲ βοήθειαν ἡ ἑταιρία εἰς 363 ἔξω τοῦ πτωχοκομείου διατωμένους πτωχοὺς καὶ 46 ἐντὸς αὐτοῦ.

— Τὴν 9 ἰσταμένου ἐγένετο γενικὴ συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἑπι

τροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου. Ὁ πρόεδρος Κ. Κ. Νικολόπουλος ἀνέγνω λεπτομερῆ ἐκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑταιρίας, καθ' ἣν τὸ μέχρι τοῦδε συναχθὲν ποσὸν συμποσούται εἰς 250,000 περίπου δραχμῶν.

— Κατὰ τὰς δύο τελευταίας συνεδριάσεις τοῦ συλλόγου Ἀττικὸς Κύκλος ἀνέγνωσαν διατριβὰς ὁ μὲν Κ. Λεάνδρος Δόσιος περὶ τῆς ἐπιτεργείας τῆς θερμότητος ἐπὶ τῶν σωματίων ὁ δὲ Κ. Σπυρίδων Λοράνδος περὶ ὕλισμου.

Φιλολογικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς κόσμος.

— Δύο διασήμοι ἀνδρες ἀπώλεσε κατ' αὐτὰς ἡ Γαλλία τὸν Λαμαρτίνον καὶ τὸν Troplong. — Ὁ Ἀλφόνσος Λαμαρτίνος ἐγεννήθη τῇ 9 8βρίου 1791 εἰς Μακὸν τῷ 1822 διωρίσθη ἀκόλουθος τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπιτετραμμένος αὐτότε. Μετὰ ταῦτα ἀναβάντος τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου εἰς τὸν Γαλλικὸν θρόνον οὐδέμιαν θέσιν ἐδέχθη ἐμμένων πιστὸς εἰς τοὺς Βουρβόνους. Ἐκτοτε ἕνεκα τῆς δεινότητός του κατέστη ὁ δημοτικὸς ῥήτωρ τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 ἦλθεν εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἐξουσίας ἐκλεχθεὶς μέλος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως πλὴν μετ' ὀλίγον καταλαβόντος τοῦ Ναπολέοντος τὴν ἀρχὴν καὶ ἀναδειχθέντος αὐτοκράτορος ὁ Λαμαρτίνος ἐλησημονήθη καὶ ἐσχάτως διῆγε βίον ἄσπυτον ἀν καὶ οἱ δανεισταὶ τὸν ἐπολιόρκουν πανταχόθεν. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ διακρίνονται αἱ Ποιητικαὶ Μελέται, ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους, τὸ τελευταῖον ἄσμα τοῦ Σιλβ' Αἰρόλδου, ἡ Γραιζιέλλα, ἡ ἱστορία τῶν Γιρονδίνων κτλ. — Ὁ δὲ Troplong ἐγεννήθη ἐν St. Gaudens τῇ 8 8βρίου 1795. Τῷ 1835 διωρίσθη μέλος τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς Γαλλίας καὶ τῷ 1846 πατρίκιος τῆς Γαλλίας. Τῇ 22 Δεκεμβρίου 1848 ὀνομάσθη πρόεδρος τοῦ κακούργειοδικείου τῶν Παρισίων, τῷ 1852 διωρίσθη πρόεδρος τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου, τῷ 1854 πρόεδρος τῆς Γερουσίας καὶ τῷ 1858 ὀνομάσθη μέλος τοῦ ἰδιαίτερου συμβουλίου, θέσεις αἱ διετήρει μέχρι σήμερον. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων του τὸ ἐπιφανέστερον εἶναι ὁ Ἀστυκὸς Κώδῆξ

μεθ' ἑρμηνείας εἰς 28 τόμους εἰς 8ον.

— Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ Ἐρνέστος Ρενάρ ἐτοιμάζει κατ' αὐτὰς νέον σύγγραμμα βίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

— Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας παρεχώρησεν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του θησαυροφυλακίου 20,000 φράγκων πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ἡρακλείου διακοπείσων ἀπὸ 20 ἐτῶν. Ἡ ἐγκαινίασις τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασίων ἐγένετο πρὸ τινος μεγαλοπρεπέστατη. Ἐκ τούτου ἐλπίζεται ὅτι πολλὰ νέα ἀντικείμενα θέλουσιν ἐξέλθει εἰς φῶς.

— Ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα πάντοτε ἐπικρατῶν ἄνεμος ἐρ' Ἀθήναις ἦν ὁ Βορειανατολικὸς κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα συμφώνως μὲ τὰς μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐνταῦθα Ἀστεροσκοπείου παραδόξως ἐπεκράτησεν ὁ Νοτιοδυτικὸς, καὶ μόνον κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰανουαρίου καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ Φεβρουαρίου ἐπεκράτησεν ὁ Βορειανατολικός.

Θεατρικὸς καὶ μουσικὸς κόσμος. —

Ἡ περίφημος αἰοὶδὸς Πάττη ἠτις ἐν Πητρουπόλει ἔκαμεν ἐσχάτως τοσοῦτον κρότον ἐπανερχομένη εἰς Γαλλίαν λέγεται ὅτι θὰ διαβῇ ἐξ Ἀθηνῶν.

— Διοργανίζεται κατ' αὐτὰς ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς τερατώδης μουσικὴ ἑορτὴ ἐκτελεσθησομένη τὸν προσεχῆ Ἰούλιον. Τὰ ἐξοδα ὑπελογίσθησαν εἰς 900,000 δραχμῶν. Ἡ ἑορτὴ θὰ ἀνοιχθῇ διὰ τοῦ ἄσματος Hail Columbia ὅπερ θὰ ψαλῆ ὑπὸ 20,000 παιδῶν ὁ χορὸς θὰ ἀπαρτίζηται ἐκ 40,000 αἰοιδῶν, ἡ δὲ ὀρχήστρα ἐκ 1000 μουσικῶν ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας θὰ ἔχη ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ὀλόκληρον κανονοστοιχίαν πυροβόλων, εἰς ἃ θὰ μεταδίδηται τὸ πῦρ δι' ἠλεκτρικοῦ σύρματος, καὶ ἀρκετὸν ἀριθμὸν μεγάλων κωδωνῶν.

— Τὴν προπαρελθούσαν ἐβδομάδα εἰς τὸ ἐν Παρισίοις Ἰταλικὸν θέατρον ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν διασημοτέρων αἰοιδῶν ἡ τῆς ἀνέκδοτος λειτουργία τοῦ Ῥοσσίνι ἠτις καθ' ἃ λέγουσιν αἱ ἐφημερίδες εἶναι μεγαλοπρεπέστατη.

M. Π. Α.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩ ΦΥΛ. ΓΡΙΦΟΥ.

Ὁ Ἡρακλῆς δώδεκα ἐποίησεν ἄβλα.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Μὲ ζητοῦσι δικηγόροι, ἰατροὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι,
Μ' ἀποκτᾶ δὲ μόνον ὅστις πολλοῦς κόπους καταβάλλῃ.
Ἀποτετραχλισμένην ὅμως μ' ἀποκτῶσι μόνον ὅσοι,
Μουσικὰς καὶ περιπάτους ἢ ἀργίαν ἀγαπῶσι.

M. B.

Γ Ρ Ι Φ Ο Σ.

